

צ'בזטי מזהר"ן

קמא

דף נד.: נה.

עם

ביאור חברותא

ללימוד בעיון

תורה מד

אמר שהמתמיד בלימוד ספרו יהיה נעשה איש כשר באמת
ובעל מה גדול כי יש בה עמקות נוראה שאין בשום ספר

(ה"מ שמו שמה)

ליקוטי

וירא בצר להם מב להתרחק מזיכורים של רשע מג

מוהר"ן נד.

בעולם, שעל ידם נמשך שם של מ"ב, שהם ש"ע נהורין, ועם ח' חוורתא גי' בשלום. ות"ח נקראים נ"ה רגלין, כמ"ש במדרש **שוקיו עמודי שש** [א] הם ת"ח (ב). וגם מזבח נקרא רגלין, כמ"ש (תהלים ד') **זבחו זבחי צדק**, וכמ"ש (שם פה) **צדק לפניו יחלץ**: וזה פי' (שם כ) **יתן לך כלבבך**, ואימתי כאשר **וכל עצתך ימלא** [ג], ע"י מילוי גרונם של ת"ח. כי ת"ח נקראים עצות, כמ"ש (אבות פ"ו) ונהנין ממנו עצה ותושיה, וכמ"ש (שם לג) **עצת ח' לעולם תעמוד**, שהם עמודי עולם. וכמ"ש (ישעיה יד) **ח' צבאות יעין**, ח' צבאות, הם נז"ה [ד]:

מב [ה] (תהלים קו) **וירא בצר להם בשמעו את רנתם וכו'** [ו]. הנה ע"י נגינה נמתקין הדינין, כמ"ש בזה"ק (פינחס רטו. [ז]) הקשת היא השכינה [ח], ותלת גוונים דקשת הם האבות, והם לבושיין דשכינתא [ט]. וכשהיא מתלבשת בלבושיין דנהורין, אזי **וראיתיה לזכור ברית עולם** [י], אזי **וחמת המלך שככה** [יא]. משל למלך שכעס על בנו, וכשהמלך רואה המלכה בלבושיין דנהורין, אזי מרחם על בנו [ב]. ואותיות התפלה היא השכינה, כמ"ש (תהלים נא) **אדני שפתי תפתח**, שהדיבור הוא שם אדני, ונקרא קשת, כמו שפרש"י [ג] **בחרבי ובקשתי לשון תפלה** [ד]. וקול הנגינה הם תלת גוונים דקשת, שיש בקול **אש מים רוח** [ה], שהם שלשה אבות [ו], שהאבות הם שלשה גוונים דנהורין, שבהם **וראיתיה לזכור כו'**. נמצא מי שמננן אותיות התפלה, וקול הנגינה הם בְּכוֹת ובכחירות גדול, אזי מלביש את השכינה היינו האותיות, בלבושיין דנהורין, וקב"ה רואה אותה, אזי **וחמת המלך שככה**: וזהו "פרש"י **בשמעו את רנתם בזכות אבות** [ז], היינו כשהנגינה, שהם תלת גוונים דקשת כנ"ל, בכחירות ובכוֹת גדול. כי התלת גוונין, הם האבות כנ"ל, והם לבושיין דשכינתא, וכשהלבושיין נהירין בְּכוֹת ובכחירות, נקרא זכות האבות, אזי **וראיתיה לזכור ברית עולם**, אזי **וינחם כרוכ חסדיו** [ח]. היינו **וחמת המלך שככה**, ונמתק הדינין: **גם ע"י** אמונת הכמים, שמאמין שכל דבריהם ומעשיהם אינו פשוט, ויש בהם רוין, עי"כ מלביש את הקשת בלבושיין דנהורין, אזי **וראיתיה לזכור ברית עולם**. כי הצדיק הוא בחי' קשת [ז] כמו שאמר רשב"י לריב"ל הנראה קשת בימך וכו' (כתובות עז:), ואיתא בזה"ק כ"פ פנחס דף רמ"ז מי שעובדו לאנחרא בהון מטרוניתא ולמפשט מינה לבושיין דקדרניתא² דפשטין, ולקשטא בלבושיין דגוונים נהירין דרוין דאורייתא, מה כתיב ביה **וראיתיה לזכור ברית עולם**, דאור רו אתקרי, ובההיא זימנא מליק מיניה רוגזא דכריה **וחמת המלך שככה**: **גם** מי שעושה לבוש נאה לצדיק [כ], על ידי זה נמתק הדינים: **גם** זה בחינות תקיעות, כי תקיעה שברים תרועה הם האבות אברהם יצחק יעקב, וסימנך קש"ת היינו תקיעה וכו' (וזהר"ק [ג] פנחס רל:): וזהו פי', (איוב כב) **והיה שרץ בצריון**. כי שם **שד"י** הם האבות ושם רלאג), כי **ש"ו** תלת ענפי האילן שהם האבות. והם שלשה שמות היהודי, **ח' אלקינז ח' [ח], שהם י"ד** אותיות, והם

י"ד של שדי [כ]. ור"ת של **אברהם יצחק יעקב**, הם הר"ת של **י"י אלקינז י"י**: (תהלים יט) **אין אומר ואין דברים בלי נשמע אלה**, זה בחי' קשת וקול, תלת גוונים דקשת יב:

מג [כ] **דע** כי הדיבורים של הרשע שהוא בר דעת, מולידים ניאוף בהשומע [כ]. כי הווגים נמשכים מהדעת, כמ"ש (בראשית ד') **והארץ ידע את חוה אשתו**, וכתוב (במדבר לא) **כל אשה יודעת איש**. אך יש שני מיני זווגים, היינו זווג דקדושה, הוא התקשרות לצדיקים ואל התורה ואל השי"ת, זה נמשך מדעת דקדושה [ג]. וזווגים של עבירה, נמשכים מדעת דקליפה. והדיבור הוא התגלות הדעת, כי אין יודעים מה שבדעת, אלא ע"י הדיבור, כמ"ש (תהלים יט) **ולילה לילה יחזה דעת**, יהוה מלשון דבור, שהדיבור מדבר מה שבדעת. וכשרשע מדבר ומוציא מפיו הבלים, מוליד אוירים ארסיים של ניאוף [ד]. והשומע ממנו הדיבורים [ה] נושם נשימות, מכנים בגופו אלו האוירים. ולפיכך בכלעם שהוא בחינת דעת דקליפה, שדברה"ל (ספרי וזאת הברכה, וזהו שמות כא, ובלק קננא: על פסוק [ז] **לא קם כמשה וכו'** בישראל לא קם אבל באומות קם ומנו בלעם. כי משה הוא דעת [ח] ולזה נקרא דורו דור דעה [ט], ולכך כשנמלו מואב עצה ממדיו, אמרו להם אין כחו אלא בפה, כי הפה הוא התגלות הדעת, אמר מואב אף אנו נבוא עליהם באדם שכחו בפה [י]. כי הוא גם כן דעת דקליפה, כמו שכתוב (קהלת ז')

את זה לעומת זה עשה אלקים. וז"ש [י] **יודע דעת עליון**, ודרז"ל (ברכות ז'), **שידע מתי הקב"ה כועס [י]. כי כשהדעת אינו בישוב, אזי יש כעס, כשארז"ל (פסחים סו ע"ב) כל הכועס חכמתו מסתלקת ממנו**. ולפיכך כשכעס משה רבינו ע"ה על אנשי הצבא כשכאו ממדיו [כ], נסתלק ממנו הדעת, והוצרך אלעזר לומר הלכות טבילות כלים [ג]. וכשהדעת שלם אזי אין כעס, כמ"ש (ישעיה יא) **לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי כי מלאה הארץ דעה** [ט]. ובלעם היה מסתכל בדעת דקליפה שהוא מותרות של דעת עליון, וכשמשנתנה, ידע שהקב"ה ככעס. נמצא שבלעם הוא דעת דקליפה, וע"י דיבוריו הוליד אוירים ארסיים של ניאוף, לזה כשכאו ממלחמת מדיו, נאמר (במדבר לא) **ויקצוף משה על פקודי החיל, ויאמר החיתם כל נקבה, הן הנה היו בדבר בלעם**, בדבר דייקא, כי ע"י דבריו, שהוא התגלות הדעת שלו, הוליד ניאוף במדיו, ולפיכך כשכאו ממלחמות מדיו, כתיב (שם) **ויקרבו אל משה ראשי הפקודים וכו'**, ויאמרו **ונקרב את קרבן ח' וכו' לכפר על נפשותינו לפני ח'**, ודרז"ל (שבת סד), שכך אמרו אע"פ שמידע עבירה יצאנו מידי הרהור לא יצאנו [כ].

מד [כ] **מה שמכין כף אל כף בשעת התפילה, כי אמרו חז"ל (ב"ר פ"א), למה התחילה התורה**

תורה אור
שיר השירים ה (טו) שוקיו עמודי שש מְקַדְּשִׁים עַל אֲדָנָי פֶּן יִקְרָאוּהוּ כְּלִבָּנוּן כְּחֹדֶר כְּאֲרָזִים:
תהילים ד (ו) זבחו זבחי צדק ובטחו אלה יְיָ:
תהילים פה (ד) צדק לפניו יחלץ וישם לְדָרְךָ פְּעֻמָּיו:
תהלים כ (ה) יָתֵן לִךְ כְּלִבָּבְךָ וְכָל עֲצָתְךָ יִמְלֵא:
תהילים לג (יא) עֲצַת יְיָדְךָ לְעוֹלָם תַּעֲמִד מִחֲשֻׁבוֹת לְבוֹ לֵד יְיָ:
ישעיהו יד (כז) פי יקוץ צבאות יקץ ומי יקר ירדו הַיְשׁוּבָה וְיִמִּי יִשְׁבְּהָהּ פ

תורה מב
תהילים קו (מד) וַיִּבֶן בְּצַד לִקְחָהּ בְּשִׁמְעוֹ אֶת רִנָּתָם:
בראשית נח ט (טו) וַתִּקְרָא הַקֶּשֶׁת בְּעָנָן וַרְאִיתָהּ לִזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם בֵּין אֱלֹהִים וּבֵין כָּל נֶפֶשׁ חַיָּה כְּכֹל בְּשָׂר אֲשֶׁר עַל הָאָרֶץ:
אסתר ז (י) וַתִּלְוֶה אֶת הַקֶּן עַל הַעֵץ אֲשֶׁר חָכַן לְמִדְבָּרָי וַתִּמַּת הַמִּלְךְ שִׁכְבָּהּ:
תהילים נא (יז) אֲדֹנָי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:
בראשית יחח מה (כב) וְאֲנִי נִמְתִּי לִךְ שֶׁכָּמֹךְ אֲמִיר עַל אֲמִירָה אֲשֶׁר לִפְנֵי מַלְאָכֶיךָ:
האמרי בחריב ובקשתי: פי
תהלים קו (מד) וַיִּבֶן לָהֶם בְּרִיתוֹ וַיִּנְחָם קֶרֶב חֲסֵדוֹ חֲסִדָּיו:
איוב כב (כח) וְהָיָה שְׂדֵי בְּצִרְיִךְ וְקִפְּי תוֹעֵפוֹת לָהֶם תְּהִלָּים יִט (ד) אֵין אֲמֵר וְאֵין דְּבָרִים גְּלִי נִשְׁקַע דָּבָר:

תורה מג
בראשית ד (טו) וַיִּבֶן בְּצַד לִקְחָהּ בְּשִׁמְעוֹ אֶת רִנָּתָם:
את הנה אשתו ותבה ותלד את קין ותאמר קנתי איש את יְיָ:
במדבר מטות לא (יז) וַעֲתָה הֲרַגְנוּ כָּל יִבְרָאֵל אֲשֶׁר יָדַעְתָּ לְמַשְׁכַּח יִבְרָאֵל:
תהילים ט (ג) יום ליום יביע אקר וליקה לליקה ותנה דעת:
דברים וזאת הברכה לד (ו) ולא קם נביאי עוד בישאלא כמשה אשר ידעו יקוץ פנים אל פנים:
קהלת ו (ד) ביום טובה היה בטוב וביום רעה ראה גם את זה לעשת זה עשה האלהים על דברת שלא ימצא האדם אתרו מאיפה:
במדבר בלק כד (טו) גם שפע אקרי אל וידע דעת עליון מתוה שדי ותנה נפל וגלוי עינים:
ישעיה יא (ח) ונשעשע יזנק על הר פתן ועל מאורת צפעוני גמול ירו קהה: (ט) לא ירעו ולא יחזיתו בכל הר קדשי כי פלאה הארץ דעה את יְיָדְךָ פְּעֻמָּים לִים מכסים:

במדבר מטות לא (יד) וַיִּבֶן בְּצַד לִקְחָהּ בְּשִׁמְעוֹ אֶת רִנָּתָם:
תהלים ט (ג) יום ליום יביע אקר וליקה לליקה ותנה דעת:
דברים וזאת הברכה לד (ו) ולא קם נביאי עוד בישאלא כמשה אשר ידעו יקוץ פנים אל פנים:
קהלת ו (ד) ביום טובה היה בטוב וביום רעה ראה גם את זה לעשת זה עשה האלהים על דברת שלא ימצא האדם אתרו מאיפה:
במדבר בלק כד (טו) גם שפע אקרי אל וידע דעת עליון מתוה שדי ותנה נפל וגלוי עינים:
ישעיה יא (ח) ונשעשע יזנק על הר פתן ועל מאורת צפעוני גמול ירו קהה: (ט) לא ירעו ולא יחזיתו בכל הר קדשי כי פלאה הארץ דעה את יְיָדְךָ פְּעֻמָּים לִים מכסים:

¹ וכן תרגם אונקלוס צלותי ובעותי ועיני לעיל תורה
² ב' אות א'
³ וזה בא דף מג. ד"ה קול איהו חד ואיהו תלמא וגו' ועיני תיקון טס דף קד: טים מוסח רוח טריאה ואש מהלב ובנשיותו הוא הכל דהיינו חוס ולחות רוח) ועיני שער טעמי המצוות קדושים אחרת טעמנו [א] אברהם חסר בחי' טים יצחק נבורה בחי' אש יעקב הפארת בחי' רוח כידוע [ב] בתרלו- פשוטי, בנדר- פי' רש"י, בתרלו- שפרש"י, בתרלו- (ש) פשוטי, ובתשכס- שפי' רש"י [ג] וצ"ל שמתקן כוה על כל המדרשים שלמדו זכות אבות והתולק הסגור, עיין דברים רבה ב' כג וילקוט שמעוני שם רטו תתכו ומדרש תהלים פרק קו וילקוט שמעוני שם רטו תתסה, וירושלמי תענית דף ג. ובצאתי תהלים עם פשוטי' טונה עפ"י כת"י [ד] הרב חיים פראס הוצאת מסין יד מרדכי) שם רש"י בטעס את המדרש הג"ל, אבל גרסת רבינו כמו גרסתנו היא משבטת שבשטט הירשאי וגם בתקורות אל הנהנו במקומם הנכון. [ה] תהלים קו מה הוא פסוק הסגור והמשך לבטעטת את רנתם הג"ל [ו] וזהו רש"י פנחס רל: [ז] התי"ח היה נמצא כבר בדפדפרי דהיינו שהוא מלשון רבינו ובשטט הוקפו סגורטיס מתולו. (בדפדפרי נדפס בטעות דף רטו ובתפארת חוקן)

¹ המקום ספר שקל הקודש לרבי משה די לאון בהקדמה ד"ה אמנם כי סוד.
² * כמובא בפריש"י כ"פ בלק (במדבר כג כ)
³ במדבר כד טו
⁴ במ"ש תהלים ו' ו' כי רגע באפו כמבואר בגמ' שם ע"ש ובמדרשיו קה: וע"ו: ד: ועיני תורה י' אות ב'
⁵ במדבר לד יד
⁶ שם כפסוק כא עיני פשוטי' שם
⁷ ע"ש בפסוקים שקדמו ליה וגו זאב עם כבש וכו'
⁸ עיני עיני יעקב ור"י' שם על עין יעקב
⁹ בדפדפרי ומצאות כאן תורות קג עד קק ורק אח"כ תורה מג וד וזהו
¹⁰ תורה זו לשון רבינו ו"ל נאמרה באלול שנת תתקכ"ב
¹¹ שבת פרשת נצבים [ב] ימים לפני ראש השנה) הוא השבת הראשונה שאחר המצוות מוהר"ת לרבינו (ה"ט)
¹² עיני שוחות הר"ן אות קו
¹³ עיני זוהר חקת קפ. עה"פ של נעלך שמשח וכה זיווג עליון בבחי' בעלה דמטרוניתא
¹⁴ עיני אור החיים במדבר כה ז' עה"פ צוור את המדינים - התבטא שם - ארס אתו ניאוף
¹⁵ עיני תורה לא אות ח'
¹⁶ דברים ל' ב'
¹⁷ שער מאמרי רשב"י על שיר השירים, שער הכוונות
¹⁸ נפילת אפיים סוף דרוש ה, ושם דרוש א', שער הפסוקים שטות, ופ' עקב ד"ה וסוד הענין ובמורה טו אות ו', ותורה לו אות ב' ועי"ש בתערה
¹⁹ * ויקרא רבה פ"ט (וזהר ח"ב טב: וז"ח חקת סוף סאנר לנצח על ששנים ספר תקנה ד"ה עיני ידאת

¹ שיר השירים ה טו
² **עיני תרגום שם**
³ סוף המסוק הג"ל
⁴ עיני שערי אורה שער ג' וד' ספירות ח' ה'
⁵ תורה זו היא לשון רבינו ו"ל. נאמרה בראש השנה (שש"ק ח' פ')
⁶ ע"ש פשוטי' ועיני לקוץ
⁷ ע"ש בעיקר בריע"ש ועי"ש שהמפרשים פירשו שהתקת הדין נעשה ע"י תורת הגסתר ורבינו מהרש"ש נשעשה זה ע"י תפילה בנינו.
⁸ ע"ש בריע"ש ועיני וזהו בשלח טו: ובתקון יח דף לו:
⁹ נמצא שהקשת וגונוי הקשת הם שני דברים, ועיני במדרש (במדבר רבה ד' מדרש תהלים כד כו) ועיני וילקוט שמעוני שם רטו תת (תתמא) שהקשת תכלת ועיני תורה טס שהמלכות תכלת. עוד עיני קהלת יעקב הקושיא כיון שהקשת רבר טעני למה לא נאמרה בניי וקוהו וריב"ל (כתובות עז:): ועי"ש תירוק הרמ"א והש"ל' חק'. ועיני יעירות דבש ח"א יב לחלק בין קשת הטבעי שבי' טו גונון לקשת של תכלת. [א] בראשית ט טו
¹⁰ אסתר ו' י', ועיני מגילה טו. דקאי גם הקב"ה. (*)
¹¹ עינין וזהו פנחס הג"ל
¹² עד כאן מהוהר ומוהר"ת פנחס הג"ל
¹³ * בראשית מב כח [פשוטי' חכמתי ותפלת:]

תהלים קיא (ו) פה מעשיו הגיד לעמו למה למה יתקן אותם:
 בראשית א (א) בראשית נא אלהים את השמים ואת הארץ:
 תהלים פט (ג) כי אמרתי עולם חסד יבנה שמים וכן אמנתם להם:
 דברים עקב יא (יב) ארץ אשר יקח אלהיה דרש אתה פמיר עני יקח אלהיה בה פרשת השנה ועד אחרית שנה:
 הושע ב (יא) ודברתי על הנביאים ואני חזון ורבינו יבני הנביאים אדמה:
 זכריה פרק ב (טז) ומהל יקח את יהודה חלקו על ארמת הקדש ויבנה עוד בירושלם:
 בראשית א (ג) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור: (ד) ויבא אלהים את האור כי טוב ויבדל אלהים בין האור ובין החושך:
 ויקרא מתקני כו (ו) ונתתי שלום בארץ ושכנתם ואין מחרוד והשפתי תהי רעה מן הארץ ויהי לא מצד בארצכם:
 דברים נצבים כט (ט) אפם נצבים היום כלכם לפני יקח אלהים ראשיכם ושכיבם ויקדים וישקיעם כל איש ישראלי: (י) ספכם נשים ויגדן אשר עקב עבדתי משה מחבת צעף עד שאב מירי: שמות בשל יו (יב) ויהי משה כבדים ויקחו אבן ושימו תחתיו וישב עליה ואחר ויהי ויבן כבדו מה אהו ומה אהו ויהי ידיו אמונה עד בא השמש:
 ישעיה כו (ג) והיית צטרת תפארת ביד ידך וזנבך וויצנתי מלוקח כף אלקיך: ישעיה מד (יג) תרש צעים נקט קו ויתארה בשרד נשעו ופקקעו ובהמות ויתארה וישעו פתנית איש תפארת אדם לשבת בית: שיר השירים י (יא) צאנה וראינה בנות ציון בקולך שלמה בעקבה שעקרה לו אמו ביום התהוו וביום שמת לבו:
 משלי כו (כו) כפכים ללבושך ויחיר שדה עתוה: ממדבר פנחס כה (ד) את הכבש אהרן עקב בקר את הכבש השני תעשה בין העקרים:
 ישעיהו מג (ב) כי תעבד כפים אתך אני ובהירות לא ישפטו כי תלך במו איש לא תהו ולקנה לא תבער קר:
 יחזקאל כב (כו) הן אדם אשר לך את ארץ לא מקנה היא לא ישנה ביום זעם:
 בראשית נח ט (טז) והיתה הקשת בענן וראיתיה לזכר ברית עולם בין אלהים ובין כל נפש חיה בכל בשר אשר על הארץ:

מבראשית, כי העכו"ם אמרו לנו גולנים אתם שכבשתם ארץ שבעה עממין^[2]. כשביל זה כח מעשיו הגיד לעמו^[2], שהגיד שכל העולמות הכל מעשי ידיו, ולמי שהקב"ה רוצה הוא נותן. וזה [7] לתת להם נחלת גוים, כי בידו הכל. וכל הדברים נקראים כח מעשיו, כנגד כ"ח אתון דעובדא דבראשית^[7], כנגד כ"ח פירקין ידיים [7]. וזה ידוע כי אוירא דארץ עממין היא טמאה (1), ואוירא דארץ ישראל הוא קדוש וטהור [7], כי הוציא הקב"ה מתחת יד העכו"ם ונתן לנו. אבל ארץ עמים שהיא חוץ לארץ, שם אויר טמא. וכשאנו מואן כף אל כף, בזה נתעורר כח אתון דבראשית, כח מעשיו, ונמצא שבידו לתת לנו נחלת גוים, כי הכל של הקב"ה. ובוה יש כח בידו לטהר אויר ארץ העמים, כי נחזר ארץ העמים תחת ממשלת הקב"ה, ובידו לתת לכל מי שירצה, כמ"ש [7] לתת להם נחלת גוים. ואז נטהר אויר המקום שאיש הישראלי מתפלל, ושואב אויר הקדוש כמו בארץ ישראל; גם ע"י מהאת כף נתגרש אויר הטמא. כי ע"י "כפים נשמע קול, וקול הזה הוא אויר [2] קדוש מכ"ח אתון דעובדא דבראשית, מכ"ח פירקין ידיים, כמו שאנו רואין בחוש, שנתגרש האויר ע"י מהאת כפים: ובשביל זה צריך לקבוע מקום לתפלתו [7], כמו שאנו רואין בחוש, שבני אדם הכאים למדינה שאינם מורגלים באוירה, ע"יז הם נחלשים ומתים, אפילו מנה הרעה לנה היפה [10]. כן הדבר בתפלה, אפילו כשעומד להתפלל במקום שהתפלל צדיק, אף על פי כן קשה לו מאד להתפלל שם, כי אינו מורגל באוירא של מקום, כל שכן מנה היפה לנה הרעה: וזה שאמר הו"ל (ברכות ו' ע"ב) על הקובע מקום וכו' אלקי אברהם בעזרו, כי על ידו נבנה עולם מחדש. ובנין עולם על ידי אברהם, כמ"ש (תהלים פט) **עולם חסד יבנה**: וזה דאיתא בתיקונים תקון עשרין ותרין (דף סו ע"א [10]) ובהאי כח ישראל מתתקפין על אדום :: "ויעוד [2] צריך לסלקא להאי כח לגבי הכמה: וזה בחי' כל הקובע מקום לתפלתו^[2] אלקי אברהם בעזרו, כי אברהם הוא ימין [2], הרוצה להחכים ידרים (כ"ב כה ע"ב) [2] :: ועוד אלקי אברהם בעזרו, כי אברהם הוא ראשון להשגת א"י, כדאיתא בזוהר (לך דף ע"ח ע"א) תקיל בתקליא^[2] עד דאתגליא^[2] ליה [2] :: **וזה פירוש**, (ברכות כו ע"ב) תפילות כנגד תמידין תקנום. תמיד, זה בחינות א"י [2], כמו שכתבו (דברים יא) **תמיד עיני ה' אלקיך בה**. היינו, צריך לראות שיתפלל שיתפלתו באוירא דא"י, היינו תיקון מהשבות זרות שבתפילה^[2], שהם בחינות תפלות כנגד, כנ"ל, תקנום ע"י תמיד, על ידי בחינות א"י :: וזה פירוש (הושע יב) **ופיר הנביאים אדמה**, ע"י הידיים^[2], ע"י מהאת כף, הדיבורים נדברים באדמת קודש (זכריה כ"א [2]) נביאים, לשון דיבורא [2]; גם נתבטל הרג ואבדון מעולם^[2] [2], כי הידים הם בחינות יהי"ה אור ויהי אור [2], ימינא ושמאלא

ותהלים קיא (ו) פה מעשיו הגיד לעמו למה למה יתקן אותם:
 בראשית א (א) בראשית נא אלהים את השמים ואת הארץ:
 תהלים פט (ג) כי אמרתי עולם חסד יבנה שמים וכן אמנתם להם:
 דברים עקב יא (יב) ארץ אשר יקח אלהיה דרש אתה פמיר עני יקח אלהיה בה פרשת השנה ועד אחרית שנה:
 הושע ב (יא) ודברתי על הנביאים ואני חזון ורבינו יבני הנביאים אדמה:
 זכריה פרק ב (טז) ומהל יקח את יהודה חלקו על ארמת הקדש ויבנה עוד בירושלם:
 בראשית א (ג) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור: (ד) ויבא אלהים את האור כי טוב ויבדל אלהים בין האור ובין החושך:
 ויקרא מתקני כו (ו) ונתתי שלום בארץ ושכנתם ואין מחרוד והשפתי תהי רעה מן הארץ ויהי לא מצד בארצכם:
 דברים נצבים כט (ט) אפם נצבים היום כלכם לפני יקח אלהים ראשיכם ושכיבם ויקדים וישקיעם כל איש ישראלי: (י) ספכם נשים ויגדן אשר עקב עבדתי משה מחבת צעף עד שאב מירי: שמות בשל יו (יב) ויהי משה כבדים ויקחו אבן ושימו תחתיו וישב עליה ואחר ויהי ויבן כבדו מה אהו ומה אהו ויהי ידיו אמונה עד בא השמש:
 ישעיה כו (ג) והיית צטרת תפארת ביד ידך וזנבך וויצנתי מלוקח כף אלקיך: ישעיה מד (יג) תרש צעים נקט קו ויתארה בשרד נשעו ופקקעו ובהמות ויתארה וישעו פתנית איש תפארת אדם לשבת בית: שיר השירים י (יא) צאנה וראינה בנות ציון בקולך שלמה בעקבה שעקרה לו אמו ביום התהוו וביום שמת לבו:
 משלי כו (כו) כפכים ללבושך ויחיר שדה עתוה: ממדבר פנחס כה (ד) את הכבש אהרן עקב בקר את הכבש השני תעשה בין העקרים:
 ישעיהו מג (ב) כי תעבד כפים אתך אני ובהירות לא ישפטו כי תלך במו איש לא תהו ולקנה לא תבער קר:
 יחזקאל כב (כו) הן אדם אשר לך את ארץ לא מקנה היא לא ישנה ביום זעם:
 בראשית נח ט (טז) והיתה הקשת בענן וראיתיה לזכר ברית עולם בין אלהים ובין כל נפש חיה בכל בשר אשר על הארץ:

מבראשית, כי העכו"ם אמרו לנו גולנים אתם שכבשתם ארץ שבעה עממין^[2]. כשביל זה כח מעשיו הגיד לעמו^[2], שהגיד שכל העולמות הכל מעשי ידיו, ולמי שהקב"ה רוצה הוא נותן. וזה [7] לתת להם נחלת גוים, כי בידו הכל. וכל הדברים נקראים כח מעשיו, כנגד כ"ח אתון דעובדא דבראשית^[7], כנגד כ"ח פירקין ידיים [7]. וזה ידוע כי אוירא דארץ עממין היא טמאה (1), ואוירא דארץ ישראל הוא קדוש וטהור [7], כי הוציא הקב"ה מתחת יד העכו"ם ונתן לנו. אבל ארץ עמים שהיא חוץ לארץ, שם אויר טמא. וכשאנו מואן כף אל כף, בזה נתעורר כח אתון דבראשית, כח מעשיו, ונמצא שבידו לתת לנו נחלת גוים, כי הכל של הקב"ה. ובוה יש כח בידו לטהר אויר ארץ העמים, כי נחזר ארץ העמים תחת ממשלת הקב"ה, ובידו לתת לכל מי שירצה, כמ"ש [7] לתת להם נחלת גוים. ואז נטהר אויר המקום שאיש הישראלי מתפלל, ושואב אויר הקדוש כמו בארץ ישראל; גם ע"י מהאת כף נתגרש אויר הטמא. כי ע"י "כפים נשמע קול, וקול הזה הוא אויר [2] קדוש מכ"ח אתון דעובדא דבראשית, מכ"ח פירקין ידיים, כמו שאנו רואין בחוש, שנתגרש האויר ע"י מהאת כפים: ובשביל זה צריך לקבוע מקום לתפלתו [7], כמו שאנו רואין בחוש, שבני אדם הכאים למדינה שאינם מורגלים באוירה, ע"יז הם נחלשים ומתים, אפילו מנה הרעה לנה היפה [10]. כן הדבר בתפלה, אפילו כשעומד להתפלל במקום שהתפלל צדיק, אף על פי כן קשה לו מאד להתפלל שם, כי אינו מורגל באוירא של מקום, כל שכן מנה היפה לנה הרעה: וזה שאמר הו"ל (ברכות ו' ע"ב) על הקובע מקום וכו' אלקי אברהם בעזרו, כי על ידו נבנה עולם מחדש. ובנין עולם על ידי אברהם, כמ"ש (תהלים פט) **עולם חסד יבנה**: וזה דאיתא בתיקונים תקון עשרין ותרין (דף סו ע"א [10]) ובהאי כח ישראל מתתקפין על אדום :: "ויעוד [2] צריך לסלקא להאי כח לגבי הכמה: וזה בחי' כל הקובע מקום לתפלתו^[2] אלקי אברהם בעזרו, כי אברהם הוא ימין [2], הרוצה להחכים ידרים (כ"ב כה ע"ב) [2] :: ועוד אלקי אברהם בעזרו, כי אברהם הוא ראשון להשגת א"י, כדאיתא בזוהר (לך דף ע"ח ע"א) תקיל בתקליא^[2] עד דאתגליא^[2] ליה [2] :: **וזה פירוש**, (ברכות כו ע"ב) תפילות כנגד תמידין תקנום. תמיד, זה בחינות א"י [2], כמו שכתבו (דברים יא) **תמיד עיני ה' אלקיך בה**. היינו, צריך לראות שיתפלל שיתפלתו באוירא דא"י, היינו תיקון מהשבות זרות שבתפילה^[2], שהם בחינות תפלות כנגד, כנ"ל, תקנום ע"י תמיד, על ידי בחינות א"י :: וזה פירוש (הושע יב) **ופיר הנביאים אדמה**, ע"י הידיים^[2], ע"י מהאת כף, הדיבורים נדברים באדמת קודש (זכריה כ"א [2]) נביאים, לשון דיבורא [2]; גם נתבטל הרג ואבדון מעולם^[2] [2], כי הידים הם בחינות יהי"ה אור ויהי אור [2], ימינא ושמאלא

ותהלים קיא (ו) פה מעשיו הגיד לעמו למה למה יתקן אותם:
 בראשית א (א) בראשית נא אלהים את השמים ואת הארץ:
 תהלים פט (ג) כי אמרתי עולם חסד יבנה שמים וכן אמנתם להם:
 דברים עקב יא (יב) ארץ אשר יקח אלהיה דרש אתה פמיר עני יקח אלהיה בה פרשת השנה ועד אחרית שנה:
 הושע ב (יא) ודברתי על הנביאים ואני חזון ורבינו יבני הנביאים אדמה:
 זכריה פרק ב (טז) ומהל יקח את יהודה חלקו על ארמת הקדש ויבנה עוד בירושלם:
 בראשית א (ג) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור: (ד) ויבא אלהים את האור כי טוב ויבדל אלהים בין האור ובין החושך:
 ויקרא מתקני כו (ו) ונתתי שלום בארץ ושכנתם ואין מחרוד והשפתי תהי רעה מן הארץ ויהי לא מצד בארצכם:
 דברים נצבים כט (ט) אפם נצבים היום כלכם לפני יקח אלהים ראשיכם ושכיבם ויקדים וישקיעם כל איש ישראלי: (י) ספכם נשים ויגדן אשר עקב עבדתי משה מחבת צעף עד שאב מירי: שמות בשל יו (יב) ויהי משה כבדים ויקחו אבן ושימו תחתיו וישב עליה ואחר ויהי ויבן כבדו מה אהו ומה אהו ויהי ידיו אמונה עד בא השמש:
 ישעיה כו (ג) והיית צטרת תפארת ביד ידך וזנבך וויצנתי מלוקח כף אלקיך: ישעיה מד (יג) תרש צעים נקט קו ויתארה בשרד נשעו ופקקעו ובהמות ויתארה וישעו פתנית איש תפארת אדם לשבת בית: שיר השירים י (יא) צאנה וראינה בנות ציון בקולך שלמה בעקבה שעקרה לו אמו ביום התהוו וביום שמת לבו:
 משלי כו (כו) כפכים ללבושך ויחיר שדה עתוה: ממדבר פנחס כה (ד) את הכבש אהרן עקב בקר את הכבש השני תעשה בין העקרים:
 ישעיהו מג (ב) כי תעבד כפים אתך אני ובהירות לא ישפטו כי תלך במו איש לא תהו ולקנה לא תבער קר:
 יחזקאל כב (כו) הן אדם אשר לך את ארץ לא מקנה היא לא ישנה ביום זעם:
 בראשית נח ט (טז) והיתה הקשת בענן וראיתיה לזכר ברית עולם בין אלהים ובין כל נפש חיה בכל בשר אשר על הארץ:

1 עיין תיקון יד דף מ. עשר אצבעו בתוך כח פירקין דאינו כח אתון דעובדא דבראשית. (כי כ' אצבעות בכל אצבע ג' עצמות ובאגודל ב' ס"ח יד אחת.)
 2 עיין שבת סו: גיטין ח: נדר גיטין נה.
 3 וזה ח"ג ח"ג תיקון כב דף סד.
 4 בתשנ"ט כ"ח.
 5 תהלים קיא ו'
 6 גם בפסוק: ע"י כפים, ובתשנ"ט ע"י (מתקן) כפים
 7 עיין תורה יז את ה' ובתורה לא שהקול נשמע ע"י האויר

1 עיין תיקון יד דף מ. עשר אצבעו בתוך כח פירקין דאינו כח אתון דעובדא דבראשית. (כי כ' אצבעות בכל אצבע ג' עצמות ובאגודל ב' ס"ח יד אחת.)
 2 עיין שבת סו: גיטין ח: נדר גיטין נה.
 3 וזה ח"ג ח"ג תיקון כב דף סד.
 4 בתשנ"ט כ"ח.
 5 תהלים קיא ו'
 6 גם בפסוק: ע"י כפים, ובתשנ"ט ע"י (מתקן) כפים
 7 עיין תורה יז את ה' ובתורה לא שהקול נשמע ע"י האויר

1 עיין תיקון יד דף מ. עשר אצבעו בתוך כח פירקין דאינו כח אתון דעובדא דבראשית. (כי כ' אצבעות בכל אצבע ג' עצמות ובאגודל ב' ס"ח יד אחת.)
 2 עיין שבת סו: גיטין ח: נדר גיטין נה.
 3 וזה ח"ג ח"ג תיקון כב דף סד.
 4 בתשנ"ט כ"ח.
 5 תהלים קיא ו'
 6 גם בפסוק: ע"י כפים, ובתשנ"ט ע"י (מתקן) כפים
 7 עיין תורה יז את ה' ובתורה לא שהקול נשמע ע"י האויר

1 עיין תיקון יד דף מ. עשר אצבעו בתוך כח פירקין דאינו כח אתון דעובדא דבראשית. (כי כ' אצבעות בכל אצבע ג' עצמות ובאגודל ב' ס"ח יד אחת.)
 2 עיין שבת סו: גיטין ח: נדר גיטין נה.
 3 וזה ח"ג ח"ג תיקון כב דף סד.
 4 בתשנ"ט כ"ח.
 5 תהלים קיא ו'
 6 גם בפסוק: ע"י כפים, ובתשנ"ט ע"י (מתקן) כפים
 7 עיין תורה יז את ה' ובתורה לא שהקול נשמע ע"י האויר

1 עיין תיקון יד דף מ. עשר אצבעו בתוך כח פירקין דאינו כח אתון דעובדא דבראשית. (כי כ' אצבעות בכל אצבע ג' עצמות ובאגודל ב' ס"ח יד אחת.)
 2 עיין שבת סו: גיטין ח: נדר גיטין נה.
 3 וזה ח"ג ח"ג תיקון כב דף סד.
 4 בתשנ"ט כ"ח.
 5 תהלים קיא ו'
 6 גם בפסוק: ע"י כפים, ובתשנ"ט ע"י (מתקן) כפים
 7 עיין תורה יז את ה' ובתורה לא שהקול נשמע ע"י האויר

1 עיין תיקון יד דף מ. עשר אצבעו בתוך כח פירקין דאינו כח אתון דעובדא דבראשית. (כי כ' אצבעות בכל אצבע ג' עצמות ובאגודל ב' ס"ח יד אחת.)
 2 עיין שבת סו: גיטין ח: נדר גיטין נה.
 3 וזה ח"ג ח"ג תיקון כב דף סד.
 4 בתשנ"ט כ"ח.
 5 תהלים קיא ו'
 6 גם בפסוק: ע"י כפים, ובתשנ"ט ע"י (מתקן) כפים
 7 עיין תורה יז את ה' ובתורה לא שהקול נשמע ע"י האויר

מאמר מה שמכין כף אל כף בתפלה

מספה"ק ליקוטי מוהר"ן

לשון רבנו, זכרוננו לברכה

זמן ומקום אמירת התורה
 תורה זו נאמרה באלול שנת
 תקס"ב בשבת פרשת נצבים (ב')
 ימים לפני ראש השנה) היא
 השבת הראשונה שאחר
 התקרבות מוהר"ן לרבנינו
 (חי"מ נט)

פתיחה

אולי אפ"ל מה שנשמכה תורה זו לתורה מג כיון ששם דיבר מאוירים ארסיים שהנושם אותם נופל בניאוף וכאן מדבר מאויר קדוש של א"י שהשואב אותו מחכים. שואב דייקא, כלשון רבינו בסוף קטע ראשון.

שיחות השייך לתורה זו

חיי מוהר"ן - אות עח - (ט) התורה אתם נצבים בלקוטי א' בסימן מ"ד אמר בשבת שקדם ראש השנה של שנת תקס"ג בשבת הראשון שנתקרבתי אליו. ושם מדבר מענין מחיאת פנים בשעת התפלה: ודע שבאותו העת שאמר התורה הזאת, אז היה סמוך לכניסתו לפה ברסלב, ואז דבר הרבה מענין מחיאת פנים בתפלה. וספר לי שבתחלת כניסתו לפה עמד פעם אחת על פתח בית המדרש שבביתו והוכיח את העולם על אודות התפלה שאינם מתפללים כראוי. וענה ואמר שאין שומעין משום אחד מהמתפללים שיום המחאת פה. ומזה הבנו מיד שהוא רוצה להחזיר העטרה לישנה שיחזור להתעורר להתפלל בכונה והתלהבות ובכח גדול כמו החסידים הראשונים שהיו בימי הבעל שם טוב זכרוננו לברכה ותלמידיו הקדושים שהיו בדורות שלפנינו: כי בתחלת ימי רבנו זכרוננו לברכה כבר התחילו החסידים להתקרב וכו' והוא זכרוננו לברכה יגע וטרח הרבה לתקן כל זה להחזיר העטרה לישנה:

גם בעת ההיא קדם השבת שלפני ראש השנה הנ"ל היו אצלו שני חסידים מהחשובים קצת וסעדו אצלו זכרוננו לברכה, ובתוך שיחתן עמו היו מתלוצצים מאחד בנעמריב שדרכו להרבות במחיאת פנים בשעת התפלה, והקפיד רבנו זכרוננו לברכה על זה ודבר אתם קשות ואמר להם וכי אתם יודעים מהו מחיאת פנים בתפלה וכל הענינים שיש בזה עד שאתם מתלוצצים מזה האיש הנ"ל שלא נתקבל אצלכם מחיאת פנים שלו. ואחר כך בשבת שאחר זה שהיא שבת שלפני ראש השנה באתי אנכי על שבת. ואז אמר התורה אתם נצבים על ענין מחיאת פנים, והיא היתה התורה הראשונה שזכיתי לשמע מפיו הקדוש ותכף כתבתי אותה בעזרתו הגדולה תהלה לאל תני: גם אחר כך בסמוך אחר סבות בא איש אחד מנעמריב אליו והוא היה האיש שהיה אצלו קדם ראש השנה שהיה מתלוצץ ממחיאת פנים של אחד פנ"ל. והאיש הזה בא על אודות בנו שנתחלה אצלו רחמנא לצלן, והראה לו רבנו זכרוננו לברכה מאמר אחד בפרי עץ החיים בענין וישם לך שלום שהוא ראשי תבות שלו, שהוא בחינת שלו הייתי ויפרפרני וכו'. וצנה לו שיאמר לפניו זה הענין והכרח לומר לפניו. ואחר כך אמר לו רבנו זכרוננו לברכה התורה על מחיאת פה שבסימן מ"ו. מענין השלש ידים וכו' עין שם אבל זה האיש מיאן להטות שכמו לסבל על תורה ולהתקרב אליו זכרוננו לברכה. וחזר לביתו והילך נחלש יותר:

וספר לי האיש כל הענין הנ"ל שעסק עמו רבנו זכרוננו לברכה וכל התורה הזאת שאמר לו אז, גם ספר לי שרבנו זכרוננו לברכה ספר לו איזה מעשה מאדון אחד שהיה עו פנים וקשה ביותר שקורין באניט, ואינו זוכר היטב המעשה. ובקש ממני האיש שבשואסע אליו שאזכיר לפניו את הילד ולבקש אותו שישמע לו. ואני נסעתי בסמוך אליו זכרוננו לברכה ודברתי עמו מזה. ענה ואמר עוד הילד חי בלשון תמיהה ועמדת מרעיד ומשתומם כי הבנתי מדבריו שכבר נחתם הגזר דין על הילד למיתה. ענה רבנו זכרוננו לברכה ואמר אם היה האיש הנ"ל מקבל דברי בבר היה הילד שב לבריאיותו. (באומר אבל עכשו שלא קבל דברי אי אפשר שיחיה הילד) וכן הנה שבסמוך נפטר הילד:

ובשדבר רבנו זכרוננו לברכה עמי מאיש הנ"ל שלא קבל דבריו התחלתי להמליץ עבורו ואמרת איך אפשר לו להתקרב והלא הוא כבר מקרב (הינו לאחד מהחולקים). השיב הוא זכרוננו לברכה אם פן יש לו נסיון גדול, פלומר וכי מה בכך וכי מפני זה אי אפשר לו להתקרב, רק שהנסיון שלו גדול. ובדאי הוא צריך לעמוד בנסיון ולשבר כל המניעות ולהתקרב:

חיי מוהר"ן סוף סימן קטו - אמר המעתיק (הרב מטשערין ז"ל): שמעתי שאמר רבינו ז"ל: "אנחנו כבשנו את עיר ברסלב בהמחאת כף וריקודין". כי באמת בתחילת כניסתו לברסלב דיבר תיכף ממחיאת פנים בתפילה, שעל-די-זה מגרשין האויר של חוץ לארץ, וממשיכין אוירא דארץ ישראל, כמבואר במאמר "אתם ניצבים" (ליקו"מ ח"א, סי' מ"ד) וכו'. משמע קלת שכבשו אותה ע"י נח"י זו שהמשיכו לשם אוירא דארץ ישראל, ובודאי הוא צריך לעמוד בנסיון ולשבר כל המניעות ולהתקרב:

לרץ העמים. וכן בשנה זו רקד הרבה אודות לבטל ה"פונקטין". ובחורף זה אמר מאמר "ואלה המשפטים" סימן י' המדבר מריקודים והמחאת כף: (וכן הוא בפל"ח על תורה זו, עיי"ש).

צ"ע מדוע התלוצצו ממחאת כף בתפילה ונ"ל כי הבינו שזה שייך רק לצדיקים גדולים שמרוב שמחה עושים כן שהשמחה הפנימית פורצת החוצה אבל אצל הפשוטים-לפי דעתם אין זה אלא חיצוניות וחינוך מעשה קוף ולכאורה צ"ע א"כ מדוע גער בהם רבינו הרי מסתמא אותו אחד לא ידע מהחידוש של רבינו וא"כ לא עשה כן מטעמו של רבינו וגם רבינו לא אמר שהם טועים בו שחושבים אותו לפשוט וגם צ"ע אם תלמידי הבעש"ט ידעו מהסוד שרבינו גילה בזה.

ונראה שאע"פ שאין יודע מסוד הדברים אלא עושה כן כפשוטו בתמימות זה פועל וצ"ע אם רצה לומר שאפילו שעושה רק כקוף אחרי אדם כאותו אחד כבר מעורר את כל התיקונים המבוארים בתורה או רק רצה ללמד שעצם המעשה שורשו בדברים גבוהים מאד כמבואר בתורה זו.

וצ"ע שבתורה לא מבואר שהתיקונים נעשים דווקא ע"י מחאת כף בהתלהבות אבל ממוהרנ"ת שמספר איך רבינו הוכיח אותם משמע שעיקר העניין הוא ההתלהבות עיין לעיל ומה הבינו מיד שהוא רוצה להחזיר העטרה ליושנה, שיחזרו להתעורר ולהתפלל בכונה ובחיות והתלהבות ובכח גדול,

ועיין גם בלשונו שבתפילה ותעורר את לבבי בשעת התפלה ואזכה להתפלל בהתעוררות גדול ונורא, עד אשר יתעוררו ידי בשעת התפלה ואזכה להרים ידי ליהודה ולהכות כף אל כף בהתלהבות גדול בשעת התפלה, בשמחה רבה ובהתעוררות נפלא לשמך לבד באמת.

ועיין תורה י' מחאת כף וריקודים דשם מדבר בעיקר שנעשה ע"י הרוח שבלב ואילו כאן בתורה לא מדבר מזה וצ"ע עוד משמע מהמבואר שנתגלגל גילוי התורה הזו ע"י שגער במתלוצצים אולי אפשר לומר שהיא כנגד קליפת הליצנות בחי' הלעומת זה של התמימות כמבואר במעשה מתם וחכם שהתם נהג לומר רק בלי ליצנות. וכן רואים בחוש שמחאת כפים מעוררת תמיד את הליצנים להתלוצץ משמע שיש בזה איזה דבר מיוחד שהוא הפכם. וכן עיין לקמן בתיקוני זהר שמני כחתם בחי' כח תם דהיינו שיש קשר בין כח אתון בחי' כח מעשיו בחי' מחאת כף לתם דייקא.

הקדמה

תורה זו נאמרה סמוך לכניסת רבינו לעיר ברסלב בה גר עד סמוך לפטירתו ובה קיבל ממנו מוהרנ"ת את דרכו. כי באותה העת נתקרב אליו. וזו התורה הראשונה שזכה לשמוע מרבנו. ואז בסמוך אָמר היום נטענו שם בְּרִסְלָבִיר חֲסִידִים, וְשֵׁם זֶה לֹא יִשְׁתַּקֵּעַ לְעוֹלָם. באותה עת הרבה לדבר על עניין המחאת כפים בתפלה המבואר בתורה מד מה מו ובאותה שנה קודם פורים אמר בטערוויצע את תורה י' שמדבר ממחאת כפים וריקודים ע"י הרוח שבלב שע"ז ממתיקים דינים. ואמר אז "אנחנו כבשנו את עיר ברסלב בהמחאת כף וריקודין"

תורה זו כתובה פסקי פסקי אע"פ שנאמרה כחטיבה אחת כמבואר בסופה.

ומבאר בה רבינו יד תיקונים שנעשים ע"י מחאת כפים בתפילה ובפרט כשקובע מקום לתפלתו והם:

תחילה מבאר הקדמה שע"י מחאת כפים בכח פרקין דידים מעורר כח אתון דמעשה בראשית שבהן מגלה שהכל ברא הקב"ה ולכן בידו לתת למי שירצה ומבטל בזה טענת גזלנים אתם מהמקום בו מתפלל ועי"ז מבטל אחיות הגויים במקום.

- א. ואזי מקומו שואב קדושה כמו בא"י.
- ב. עוד ע"י מחאת כפים נעשה קול שהוא רוח קדוש שמגרש את האויר הטמא מהמקום.
- ג. עוד ע"י מחאת כפים בתפלה נעשה מקום תפלתו נווה יפה ולכן טוב להתפלל במקום קבוע שלא יזיק לו המעבר מנוה יפה לנוה רע.
- ד. עוד ע"י שמתפלל במחאת כפים במקום קבוע הוא כמו בונה עולם באותו מקום ואזי אלקי אברהם בעזרו כי עולם חסד יבנה דהיינו במדתו של אברהם אבינו נבנה תחילה.
- ה. ע"י שבונה עולם כאברהם כנ"ל מעלה את הכח מעשיו הגיד לעמו לחכמה שהיא מדתו של אברהם כי החכמה בדרום שהוא ימין דהיינו חסד.
- ו. ומכין מקום בחו"ל שתשרה בו קדושת א"י כאברהם אבינו שגילה את המקום שבו קדושת א"י.
- ז. מתקן מחשבות זרות.
- ח. ונעשה דיבורו על אדמת קדש ששם הנבואה שורה ועי"ז תפלתו שגורה בפיו בחי' נבואה
- ט. שע"י מחאת כפים נכללים ימין ושמאל ונעשה בחי' יד שלישית בחי' משפט המברר בין צדיק ורשע ומבטל המחלוקת והרג ואבדון
- י. ע"י עשר אצבעות שמחבר ומעורר כ"ח אתון כנ"ל נעשה מקומו בקדושת א"י ואזי יש לו אלוך כי הדר בחו"ל כמי שאין לו אלוך.
- יא. זוכה לאמונה ומבטל מחשבות עכו"ם וכפירה
- יב. עוד כיון שדרש מאמר חו"ל תפלות כנגד תמידין מבאר עוד שרמוזו במאמר זה שע"י תפלה זוכה שיתגלו לו סודות התורה

יג. ע"י שמתפלל במקום הקדוש בקדושת א"י אזי ניצל ממחשבות זרות שהן בחי' מבול כי בא"י לא היה מבול וזה ע"י צדקה לא"י נכלל בה וכן ע"י מחאת כפים בתפלה
 יד. ע"י שמתפלל במקום הקדוש בקדושת א"י שאוירא מחכים, ומסוגל לתיקון הברית וזוכה שנזדכך מוחו ע"י תיקון הברית.
 ובתורות מה ומו מוסיף לבאר עוד תיקונים שנעשים מחאת כפים.

עד כאן הקדמה

✳

תורה מד

מה שמכין כף אל כף בשעת התפילה, כי אמרו חז"ל {ב"ר פ"א/ב}, למה התחילה התורה

^ב בראשית רבה [א' ב'] – רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי פתח (תהלים קיא) כח מעשיו הגיד לעמו וגו' מה טעם גילה הקב"ה לישראל מה שנברא ביום הראשון ומה שנברא ביום השני מפני עובדי כוכבים ומזלות שלא יהיו מונין את ישראל ואומרין להם הלא אומה של בזוים אתם וישראל משיבין אותן ואומרין להם ואתם הלא בזוהה היא בידכם הלא כפתורים היוצאים מכפתור השמידים וישבו תחתם העולם ומלואו של הקב"ה כשרצה נתנה לכם וכשרצה נטלה מכם ונתנה לנו הה"ד (שם) לתת להם נחלת גוים וגו' הגיד להם את כל הדורות:

צ"ע עדיין לא מובן כיון שישראל טענו להם הרי גם אתם כבשתם את הארץ מדוע עדיין יש טענת גולנים עד שצריך להאריך בתורה להוכיח שכח מעשיו הגיד לעמו לגלות שהקב"ה הוא הבורא והוא הלוקח מזה ונותן לזה.

ואולי כי אמנם להוכיח מנהג המדינה לעניין כבוש מלחמה מועילה טענת ישראל אבל לזכות ע"ז שתשרה בו קדושת המקום צריך להסיר לגמרי כל טענה וזה רק מכח שהכל שלו ית' ונותן לאשר ירצה.

מבראשית, כי העכו"ם יאמרו לנו גולנים אתם שכבשתם ארץ שבעה עממין/א* ואע"פ שכבוש מלחמה הוא קניין גמור אבל כדי שתשרה קדושת א"י במקום הזה, לא מועיל אלא ע"י שיודעים שהכל ברא הש"י ונותן למי שרצונו לתת. בשביל זה התחיל את התורה בבראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, כי כח מעשיו הגיד לעמו [1], דהיינו שהגיד בו שכל העולמות הכל מעשיו ידיו, ולמי שהקב"ה רוצה הוא נותן. וזה המשך פסוק הנ"ל [2] לתת להם נחלת גוים, כי בידו הכל.

וכל הדברים כל הבריאה על כל פרטיה נקראים כח מעשיו, כנגד כ"ח אתון דעובדא דבראשית [3] כח אותיות שבפסוק ראשון שבחומש שבו כלול כל הבריאה – בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, והם כ"ח אותיות כנגד כ"ח פירקין דידיים [4] לכן במחאת כפים ע"י שמחברים יד ליד מעוררים את הכ"ח אותיות הנ"ל ועי"ז מתגלה שהכל שלו ית' ומתבטלת טענת גולנים אתם הנ"ל.

עד כאן הקדים כיצד מחאת כפים בתפלה מחזיר את הד' אמות שמתפלל בהם להקב"ה ומבטל מהם טענת הגויים גולנים אתם כי ברצונו נותן למי שירצה.
ועתה יבאר כיצד עי"ז נטהר גם ד' אמות בחו"ל/י ונעשה בחי' אוירא דא"י.
ומבאר בזה יד תיקונים

צ"ע הרי גם הם כבשו את הארץ מורעו של שם שקיבל אותה מנח כמבואר בפרשת לך לך (פרק יב פסוק ו) עה"פ והכנעני או בארץ ופרש"י שם – היה הולך וכובש את א"י מורעו של שם שבחלקו של שם נפלה כשחלק נח את הארץ לבניו שנאמר (בראשית יד) ומלכי צדק מלך שלם לפיכך ויאמר אל אברם לזרעך אתן את הארץ הזאת עתיד אני להחזירה לבניך שהם מורעו של שם: ועיין גור ארי-ה בראשית א' א' שכתב שליטתם אתם הכוונה שגולתם אותה משאר בני שם.
ומשכיל לדוד פירש שרק ירושלים וסביבותיה קבל שם אבל שאר ארצות ירש חם ולכן ישראל שכבשו לא רק את ירושלים והסביבה נקראים גולנים.

ולכאורה קשה הרי נח קלל את כנען שיהיה עבד לשם וכמבואר בסנהדרין צא מעשה שבאו בני אפריקי וטענו לפני אלכסנדר מוקדון שא"י שלהם וישראל גולה מהם והלך גביה בן פסיסא לדון עמהם ונצחם בטענת כל מה שקנה עבד קנה רבו והם ברחו עי"ש.
ומשכיל לדוד הנ"ל דחה טענה זו דמ"מ לא קילל את חם בכללות אלא את כנען הבן הרביעי שיהא עבד לאחיו דהיינו שאר בני חם ואיברא שגם ישראל אעפ"י שיצאו משם הם בכלל שהרי כתיב ברוך ה' אלהי שם ויהי כנען וכו' מ"מ הרי ישראל הוּו מעוטא דמעוטא לגבי כל שאר בני שם ובני חם ובני יפת ולכ"ע בטר מעוטא דמעוטא לא אולינן אדרבא זיל בטר רובא לכן הוצרכו לתירוץ כל העולם וכו' ברצונו וכו':

ונראה כוונתו שכנען הוא עבד לשותפים רבים ואחד מהם ישראל ומה שקנה קנו כולם ומדשתקו והניחו בידו אין לישראל אלא אחזו קטן מאד בארץ ממה שקנה כנען בכיבוש.

אבל צ"ע לדברי רש"י כנען כבש את הארץ מאדונו שם שבחלקו נפלה הארץ כשחילק נח את העולם, א"כ בני חם ויפת אינם בכלל זה כלל.

ושמעתי בשם הרב א' ב' שהם סברו לחלק בין כיבוש שלהם שהיה חצי אירופה וחצי אסיה שהיה בו קניין כיבוש, לכיבוש של ישראל שכבשו מדינה קטנה ונחשב למעשה ליטטים ולא קניין כיבוש. אולי כוונתו על כן גם לישראל בארץ קטנה כזו אין קניין כבוש אלא מעשה ליטטים וממילא מותר לחזור לגזול מהם.

וצ"ע כיון שכל אומה יכולה לכבוש מדינות במלחמה מה נפ"מ אם זה גזל או כיבוש.

וצ"ע אולי כל טענת הגויים לא היתה על קניין מקום אלא על הזכות של ישראל שתשרה במקום קדושת א"י שהרי בחו"ל בוודאי המקום קניי לישראל בכסף ואע"פ יש טענת גולנים כמבואר לקמן אלא כיון שכל הטענה היא רק על הזכות שתשרה במקום קדושת א"י.

ואולי הרב סבר לחלק שבקרקע גזולה לא תשרה קדושה אבל בקניין גמור תשרה לכן טענו הגויים על א"י שכיון שהיא קטנה לא שייך בה קניין כבוש ממילא לא תשרה בה הקדושה אלא ע"י קניין גמור.

³ עיין תורה עח תנינא ולק"ה בית הכנסת ה'

² תהלים קיא ו'

¹ סוף הפסוק הנ"ל

² בראשית א' א' – בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ – פסוק זה שרש כל הבריאה יש בו כח אותיות.

¹ עיין תיקון יט דף מ. עשר אצבען בהון כח פרקין דאינון כח אתון דעובדא דבראשית. (כי ד' אצבעות בכל אחת ג' עצמות ובאגודל ב' סה"כ יד בכל יד)

¹ שכיון שיש יד פרקים ביד וכשמחברין שתי ידים אזי הן כח (עיין לקמן תורה מה שם ההכאה מעורר הכפל וכן ידוע בכתבי האריו"ל, ונעשה מה' כה לפ"ז כאן החיבור גורם ולא ההכאה) וכשמעורר מספר מעורר את בחי' שרש המספר וכל הדברים שהם בחינתו לכן מתעורר כח אותיות שבתחילת התורה שבהן נברא הכל.

² בפשטות דיבר רבינו לאנ"ש בחו"ל אבל בוודאי הכוונה גם בא"י שעל ידי מחאת כף זוכה לקדושת א"י שתתגלה יותר במקומו.

עיין תורה לו וקא שכל השקוע באיזה מדה רעה כאילו נמצא תחת יד אותה אומה שמידה זו היא חיותה. נמצא שברוחניות הוא בחו"ל. ויש עליו טענת בעל הדין שגולנים אתם כשבאים לקדש בחי' מקום חו"ל בקדושת א"י.

תיקון א'

שע"י שמבטל אחיות הגויים במקום אזי הוא שואב אויר קדוש כמו בא"י

וזה ידוע כי אוירא דארץ עממין היא טמאה (ט), ואוירא דארץ ישראל הוא קדוש וטהור/י
[יא] כמ"ש עיני ה' אלקיך בה תמיד, שמכח ההשגחה עליה נמשך עליה קדושה תמיד, כי הוציא הקב"ה
מתחת יד העכו"ם/י' ונתן לנו נ"ל בזה כמה בחי' אחת דקדושה מעיקרא היא ע"י שהוציא את א"י
מהשגחת השרים להיות בהשגחתו בלבד, ועוד שכל זמן שיש עליה טענת גולנים אתם זה כמו שיש לגויים
אחיזה בה ועי"ז היא טמאה, וכשמגלים שכל הבריאה של הקב"ה בזה מבטלים אחיות הגויים בה ונטהרת.
אבל ארץ עמים שהיא חוץ לארץ, שם אויר טמא. וכשאנו מחאן כף אל כף ומחברין יד פרקי
יד אחת עם יד פרקי יד השנייה, בזה נתעורר יכח אתון דבראשית, דהיינו בחי' כח מעשיו, ונמצא
שבידו/י' לתת לנו נחלת גוים, כי כח אתון דמעשה בראשית הן עדות התורה שהקב"ה ברא הכל,
ובידו לתת למי שירצה כי הכל של הקב"ה. ובזה יש כח בדינו/טו' לטהר אויר ארץ העמים
דהיינו את ד' אמות שבהן אנו מתפללין בחו"ל, כי נחזור/טו' ארץ העמים תחת ממשלת הקב"ה כי
ע"י מחאת כף אנו מעוררין כח אתון דמעשה בראשית המעידין שהוא ית' ברא הכל לבדו יש מאין ובעדות
זו שאנו מבטלים טענת הגויים ליסטים אתם ונותנים לו ית' את הממשלה על העולם, ובידו לתת לכל מי
שירצה, כמ"ש [י] לתת להם נחלת גוים ומסתלק טענת גולנין אתם של הגויים, ועי"ז מתבטל כח
אחיזתם בה. ואז נטהר אויר המקום שאיש הישראלי מתפלל מהחיצונים המקטרגים ומבלבלין
תפלתו, ושואב מקום התפלה שלו אויר הקדוש כמו בארץ ישראל/יח', נ"ל כוונתו כי מקום תפלה
הוא בחי' א"י כי התפלה גורם לעיני ה' להיות פונות לשם כמו א"י/טו', וכמבואר בט"ז שד' אמות של
מתפלל הן אדמת קודש, וכאן מבואר שהן ממש בחי' קדושת א"י, ועל כן כשמעורר ע"י מחאת כף אל כף

^ט עיין שבת טו: גיטין ח: נזיר נד: נה.

^י עיין תורה נא טהור משמע שהיה טמא, וקדוש משמע שתמיד היה קדוש. ולפ"ז יש בא"י קדוש מעיקרא ויש שנטהר אח"כ. ונ"ל כי כשישראל עליה היא קדושה יותר וכמבואר בגמ' שיהושע קדש אותה וכן עזרא. אמנם יש בה גם קדושה בעצם מצד המקום שגורם, נמצא היא קדושה וגם טהורה במה שנוסף עליה קדוש העל קדושה. עוד נ"ל כיון שריבנו מדבר כאן בעיקר מחו"ל דהיינו הד' אמות של המפלל, בזה שייך טהור דייקא. ובא"י עצמה שייך יותר קדוש.

^{יא} זוהר ח"ג כה: תיקון כב דף סד.

^{יב} צ"ע משמע לכאורה שההוצאה מהעכו"ם גרמה לקדושת הארץ. וצ"ע שא"כ הרי זה טהור ולא קדוש. ואולי הכוונה שההפקעה מעיקרא גרמא. או שצ"ל כיון שמדבר באויר ולא בארץ עצמה לכן הוא קדוש מעיקרא אבל בארץ הוא התחדש.

^{יג} בתשכס - כ"ח

^{יד} בידו דייקא כי בדינו ע"י מחאת כף אנו מחזירים את הארץ לידו להיות בידו לתת לנו. וכן לקמן מחאת כף נקרא יד ה'.

^{טו} בדינו דייקא כנ"ל.

^{טז} דהיינו שטהרת הארץ על ידינו היא ע"י שמחזירים לו ית' את הממשלה עליה. במה שאנו מעוררין את עדות התורה שהוא ית' ברא הכל יש מאין הגמור.

^{יז} תהלים קיא ו'

^{יח} צ"ע כי כח מעשיו הגיד לעמו לכאורה היא רק טענה לבטל טענת המקטרג גולנים אתם, אבל אינה עושה קדושת מקום וא"כ מנין בא האויר הקדוש לטהר את המקום.

ונ"ל עפ"י הט"ז או"ח סימן קב ס"ק ג' שמבאר טעם שאסור לישב בד' אמות של מתפלל כיון שד' אמות של מתפלל היא אדמת קודש. נמצא שהתפילה היא הגורמת למקום להיות בבחי' אוירא דא"י כיון ששכינה כנגד המפלל ונעשה בבחי' תמיד עיני ה' אלקיך בה אלא שיש קטרוג החיצונים על שכבש מקום טמא ועשאו קדוש וכמו שראיתי מפרשים מאמר חז"ל כל העוסק בבנין מתמסכן כיון שכבש מקום השייך לחיצונים ונ"ל לומר כך גם כאן וזו טענת הקטרוג גולנים אתם, וממילא יש להם רשות להשאיר שם ולהפריע למתפלל במחשבות זרות וכיוצ"ב. וע"י מחאת כפים מעורר כח מעשיו ואזי יש לו טענת ברצונו ית' נתן לנו ומבטל טענת החיצונים גולנין אתם וחיביבים להסתלק ונטהר המקום ע"י האויר הקדוש.

מהריצ"ח שמעתי ביאור עמוק יותר שבאמת במחאת כף שהיא עדותינו שהוא ית' ברא את העולם אנו מחזירים ממש את כל העולם לידו בחי' רצונו ית' ומחזירים וקושרים את העולם לשרש הבריאה אל רצונו ית' ועי"ז נטהר המקום, מכל הבלי העוה"ז ומדות העכו"ם. ומתבטלות כל המחשבות זרות בתפילה.

^{יט} **איתא בכמה ספרים** שאוירא דא"י מחכים הוא מחמת שתמיד עיני ה' אלקיך בה וכו' וצ"ע כי איך אפשר לומר שעיני ה' בה תמיד האם גם כשחוטאים ובאמת איתא בספר טוב הארץ בשם הרמ"ק שכל הדר בא"י הוא צדיק אפילו כשנראה כלפי חוץ שאינו כן כי אם היה רשע היתה הארץ פולטת אותו. אבל זה צ"ע עיני ה' ממש הם השגחה שהיא למעלה מהטבע וזה אין אנו זוכים בארץ הרי שבגלל חטאינו אין הוא ית' יכול להסתכל בנו ממש בבחי' השגחה וצ"ל שעיני ה' הגורם לאוירא דמחכים הוא תמיד מצד שא"י מכוונת כנגד א"י של מעלה, אבל עיני השגחה זה תלוי במעשי האדם עצמו שיהיה ראוי לזה. ובשעת התפלה כשמתפלל בכוונה שכינה כנגדו וזוכה לבחי' השגחה ואזי הד' אמות אדמת קודש ואויר המקום קדוש ומחכים וזה מחמת התפילה.

את בחי' כח מעשיו ומבטל טענת הקטרוג גולנים אתם מא"י, אזי ממילא סרה טענה זו גם מעל כל מקום שהוא בחי' א"י, אפילו בחו"ל :

תיקון ב'

שע"י מחאת כפים נעשה קול שהוא רוח קדוש מכח אתון דמ"ב שמגרש את האויר הטמא מהמקום **גם ע"י מחאת כף נתגרש אויר הטמא** מהד' אמות של המתפלל. **כי ע"י מחאת כפים נשמע קול, וקול הזה הוא אויר [כ"א] קדוש מכ"ח אתון דעובדא דבראשית, מכ"ח פרקינ"ב דידים, כמו שאנו רואין בחוש, שנתגרש האויר ע"י מחאת כפים** כך גם ברוחניות. אלא שלפי הנ"ל צריך תחילה להסיר אחיות הסט"א לכן צ"ל שע"י מחאת כפים מעורר כח דמעשה בראשית ועי"ז מבטל טענת גולנים אתם ועי"ז את אחיות האומות במקום כנ"ל, ואולי אע"פ שכבר אין להם טענה אבל עדיין האויר הטמא שלהם נמצא, וע"י הקול שבמחאת כפים מסלק אותו, ואזי שואב המקום קדושת א"י כנ"ל :

תיקון ג'

שע"י מחאת כפים בתפלה נעשה מקום תפלתו נווה יפה ולכן טוב להתפלל במקום קבוע שלא יזיק לו המעבר מנווה יפה לנווה רע

ובשביל זה דהיינו כיון שמתפלל במחאת כפים לכן **צריך לקבוע מקום לתפלתו [כ"ג]** כמבואר בברכות ו:ו/כ"ג, **כי כמו שאנו רואין בחוש בגשמיות, שבני אדם הבאים למדינה שאינם מורגלים באוירה, עי"ז הם נחלשים ומתים, אפילו מנ"ה הרעה לנ"ה היפה [כ"ה], כן הדבר ברוחניות בתפלה, אפילו כשעומד להתפלל במקום שהתפלל צדיק** שעניני ה' אליו תמיד ועי"ז נעשה

² בתשכט כתב ע"י [מחאת] כפים

^א עיין תורה יז אות ה' ובתורה לא שהקול נשמע ע"י האויר

^{בב} מחרצו - פירקין

^{גג} * ברכות ו:

^{כד} **ברכות דף ו:** אמר רבי חלבו אמר רב הונא כל הקובע מקום לתפלתו אלהי אברהם בעזרו וכשמת אומרים לו אי עניו אי חסיד מתלמידיו של אברהם אבינו ואברהם אבינו מנא לן דקבע מקום דכתיב וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם ואין עמידה אלא תפלה שנאמר ויעמוד פינחס ויפלל:

תוספות רא"ש על ברכות דף ו: - הקובע מקום לתפלתו. לא בעי למימר [שיהא רגיל להתפלל בביהכ"נ] אחת אבל [אם] הוא מתפלל באחת תמיד אפילו בשני מקומות שפיר דמי דאמרי' בירושלמי פרק תפלת השחר (פ"ד הל"ד) א"ר תנחום ב"ר חייא צריך אדם לייחד לו מקום בביהכ"נ שנאמר ויהי דוד בא עד הראש אשר ישתחוה שם לאלהים השתחוה לא נאמר אלא ישתחוה: פי' לא רק צענז אלל גם צעמיל וולע לומר דכך קבע. (ואע"פ שצנזלען קז. למדו מלאן שצניקש לעצור ע"ז אין זה אלל כמו עפ"י הדקש אזל פשט הפסוק הוא כנ"ל וכן פירשו שם המפרשים.

(מעלת הקובע מקום לתפלתו הביאו הטור בסימן צ' וש"ע שם סעיף יט)

ועיין קיצור ש"ע סימן יב שכל ד' אמות חשיב מקום. עוד עי"ש שלא ישב לצד רשע.

אבל עיין **שפת אמת** על הגמ' כאן שאומר שהקובע מדובר במתפלל בביתו שכיון שקובע לו מקום קבוע יש לו מעלת תפילה בצבור שעליה דיבר לפני כן.

ועיין תיקוני זהר דף כא. שמפרש שהכוונה להתפלל ומעלה מ"ן בקביעות, אזי אלקי אברהם בעזרו היינו השכינה שורה עליו בקביעות ואל"ה אזי שורה עליו במקרה דהיינו לפעמים כשמעלה.

מזהרש"א על ברכות דף ו: כל הקובע מקום כו'. מבואר דכל המשנה מקום תפלתו הוא מקבל שפע וכח אלהי כפי אותו המקום והרוח כמו שאמרו (ב"ב כ"ה) כל הרוצה להחכים ידרים להעשיר יצפין אבל הקובע לו מקום אחד לתפלתו בלי שינוי הוא מייחד כחות אלקים לשם האחד האמיתי וזה אומרו אלהי אברהם בעזרו שנאמר וישכם וגו' והוא מבואר כמ"ש בפסחים (ק"ז ע"ב) שאמר לו הקב"ה והיה ברכה בך חותמין בשם ההויה שם המיוחד שעל ידי אברהם נתייחד שמו יתברך ב"ה בעולם וראוי לומר עליו אי חסיד כו' שזו ממדת חסידות הוא שמבקש צרכיו ממדת הרחמים ואין פונה פניו לבקש גדולות בדרך אחר וק"ל:

עוד עיין **בן יהוידע** ד' ביאורים בזה או שהמקום הוא הלב וקביעת המקום היא הכוונה בתפלה. או שמקום הוא נוטריקון מעשה קול מחשבה וכו' או שהפי' שיכוין כנגד ירושלים או עפ"י הארז"ל שרומז לאבא ואמא חו"ב. **ועי"ש** ביאור האחרון קרוב קצת לדברי התקונים שהביא רבינו לקמן שצריך לסלקא להאי כח לגבי חכמה.

זו"ל הבן יהוידע שם - או נראה לי בס"ד מקום מ"ו ק"ם רמו ליסודות אבא ואמא שהם מ"ו מילוי הוי"ה דידו"ן (דהיינו המילוי לבדו דהיינו עב - כו = מו), וק"ם מלוי אהי"ה דידו"ן דהיינו קסא - כא = קמ), כמו שכתב רבינו האר"י ז"ל בביאור המשנה [אבות פרק ג' י"ח] חביבין ישראל שנקראו בנים למקום, יעוין שם, גם כתב עוד בביאור מאמר ר' אליעזר לתלמידיו לפני מי אתם מתפללין, רצונו לומר להמשיך מוחין גם מצד אבא ולא יספיק מצד אימא בלבד, וזהו לפני מי, כי אבא הוא יותר לפני מן אימא הנקראת מי (מי גמט' נ' רומז לבניה וכן לשון שאלה שמבינה קיימא לשאלה כמבואר בע"ח א' ה' עה"פ מי ברא אלה), עד כאן דבריו ז"ל, גם ידוע בכונת העמידה אלהי אברהם, חכמה, אלהי יצחק, בינה, ואלהי יעקב, דעת, וזה שאמר כל הקובע מקום לתפלתו מ"ו ק"ם להמשיך מוחין מן חכמה ובניה ולא יספיק משל בינה בלבד, או אלהי אברהם חכמה שהוא סוד אבא יהיה בעזרו:

^{כה} * עיין כתובות קי:

המקום קדוש, **אף על פי כן קשה לו מאד להתפלל שם, כי אינו מורגל באוירא של מקום/כו** שקידש הצדיק, **כל שכן מנוה היפה לנוה הרעה** לכן צריך לקבוע מקום לתפלתו ששם יתפלל תמיד במחאת כפים ויקדש אותו (כי הכלל שקדושה משאירה רושם במקום שהיתה, ולכן כשקובע לו מקום לתפילה מצטבר הרושם ונעשה חזק/כז) אבל אם יתפלל במקום אחר הרי זה בא מנוה היפה שיש בו אוירא דא"י לנוה רעה שעדין לא קדש אותו :

תיקון ד'

שע"י שמתפלל במחאת כפים במקום קבוע הוא כמו בונה עולם באותו מקום כי מגלה בו שהכל שייך להקב"ה כמו אברהם אבינו שפרסם בעולם שהקב"ה הוא המנהיג הבירה. ולכן אלקי אברהם בעזרו. **וזה שאמרו חז"ל (ברכות ו' ע"ב) כל הקובע מקום וכו' אלקי אברהם בעזרו, כי על ידו** דהיינו ע"י המתפלל במחאת כף **נבנה עולם מחדש** כי מקום שהיה בחי' חו"ל נעשה אדמת קודש אוירא דא"י. **ובנין עולם** נעשה **על ידי אברהם/כח**, וע"י מידתו של אברהם דהיינו מדת החסד **כמ"ש (תהלים פט) עולם חסד יבנה/כט** ועל כן אלקי אברהם/ל' דהיינו שהקב"ה מנהיג אותו במדת אברהם דהיינו מתחסד כלפיו :

וזה המאמר שהקובע מקום לתפלתו אלקי אברהם בעזרו רמוז בתיקוני הזהר **דאיתא בתיקונים תקון עשרין ותרין (דף סו ע"א [לא]) ובהאי כח** /בפשט התיקונים הכוונה לכח הארת הבינה אמא עלאה הרמוז בכח אותיות דעובדא דבראשית שהן כח אותיות דמילוי דמילוי דשם הויה **ישראל מתתקפין** מתגברים **על אדום** ולפי רבינו זה רמוז להנ"ל שע"י מחאת כפים שהם כח פרקים מעורר את "כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גויים" ובוזה מבטל את טענת גולנים של אדום ועי"ז מתגבר עליהם ומבטל אכיותם בארץ ::

תיקון ה'

כאן מוסיף מה שנתבאר לעיל שע"י מחאת כפים בתפילה מעורר הכח אתוון ומעורר בחי' כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גויים שע"י נעשה המקום בקדושת א"י נמצא בנה עולם חדש בד' אמות של חו"ל כמו שאברהם אבינו בנה עולם חדש ע"י שגילה בו שהכל שייך להש"י, ובוזה שהוא דומה לאברהם נמצא מעלה את הכח הנ"ל לחכמה שהיא בחי' אברהם. **ועוד** נאמר שם בתיקונים [לג]/לד' **צריך לסלקא להאי כח לגבי חכמה** דהיינו שצריך להעלות את כח הזה אל החכמה, בפשט התיקונים משמע שזה נעשה ע"י הרמת שתי הידים בתפלה בבחי' ויהי ידיו אמונה

^{יז} **צ"ע במה** מתבטא הקושי. ואולי הכסופים שמקבל שם הם רבוי אור אצלו ועוד שכיון שהתרגל להתפלל במחשבות ורות צריך עכשיו שנסתלק להרגיל עצמו לכון בתפילה

^{יח} **יש בזה מעשה** מאיש פשוט שקנה חלקת קבר וכל חודש היה מפריש מעות לצדקה ומסבב בהם את המקום קודם שמחלקם וכן נהג זמן רב ופעם עבר שם צדיק והריח במקום ריח גם עדן וביקש שימכור לו חצי מקום להקבר בו וכו'

^{יט} **בפשטות אפשר** ללמוד כוונת רבינו רק למדתו של אברהם אבל נ"ל לפרש גם שהכוונה לאברהם כפשוטו כידוע שאלפיים שנות עולם הראשונות עד שהיה אברהם אבינו בגיל נב נקראים אלפיים שנות תוהו ומאברהם התחילו אלפים שנות תורה כי אע"פ שלמדו תורה בבהמ"ד של נח ושל שם ועבר זו היתה תורה של יחידי הדורות מאדה"ר ומתושלח תורה של שמירת הקיים ותורה כזו היא בבחי' תוהו (כמבואר בכתבי האריז"ל שבשבירת הכלים בעולם הנקודים כל כלי שנשבר עלה אורו ונתיישב ג' ספירות מעליו כדי לשמור שלא יחרב לגמרי נמצא ששמירת הקיים שייך לעולם התוהו והשבירה, כי עולם התורה הוא עולם התיקון נעשה ע"י חידוש שהולך ומתחדש בכל רגע. עוד בעניין החילוק ביניהם הארכתי בהקדמות לתורה לד ולה' וכמבואר בתורה קמב שהתורה שחידש אברהם אבינו לא היה לו ממי ללמוד אע"פ שידוע מהמדרשים (ציינתי להם בתורה קמב) שלמד אצל נח ואצל שם ועבר אעפ"כ מבואר שאברהם שהיה ראש לגרים לא היה לו ממי ללמוד, הלשון משמע שאת התורה שעושה גרים לא היה לו ממי ללמוד ומבואר שם שלמד מהלב העליון שממנו מקבלים כל הכוספים מאד ללמוד ואין להם ממי ללמוד. ובמדרש מבואר שכליותיו למדוהו תורה ואפ"ל דהיינו הך או שהן שתי בחינות תורה.

^כ **ענין תורה ד' תנינא** אות ג' [דף ה:]

^ל **ונקרא אלקי אברהם** כי ה' צלך וכפי שאדם מתנהג כך מתנהג כלפיו הש"י נמצא כלי אברהם התנהג במדת החסד כאברהם נמצא שמדת חסדו ית' נקראת אלקי אברהם.

^{לא} * בתיקונים שלנו דף סח. [בהווא זמנא אומה דישאל יתקפון על אומה דעשו, בחילא דהאי כח דאתלבש בשבע תיבין דעובדא דבראשית. כח אתוון שכינתא עלאה, שבע תיבין כלילן בשכינתא תתאה:]

^{לב} **צ"ע לפי התיקונים** מה הקשר לחסד דאברהם. ואולי כוונת רבינו שהשם א-ל הוא כח כמ"ש יש לאל ידי לעשות והשם א-ל הוא חסד נמצא

^{לג} * שם

ועי"ז זוכה למוחין גדלות: ורבינו מבאר וזה הענין להעלות את הכח לחכמה הוא **בחי' כל הקובע מקום לתפילתו^ל אלקי אברהם בעזרו, כי אברהם הוא ימין [ל']**, הוא בחי' החכמה כמבואר במאמר חו"ל **הרוצה להחכים ידרים (ב"ב כה ע"ב/ל') [ל']** נמצא שהחכמה בחי' דרום דהיינו ימין (כי מזרח נקרא קדם כידוע נמצא שדרום הוא ימין) וימין הוא חסד דהיינו מדתו של אברהם אבינו. נמצא שהקובע מקום לתפלתו שעי"ז מתקשר למדתו של אברהם אבינו (כי בונה עולם ועולם חסד יבנה כנ"ל) ממילא גם מתקשר לחכמה שגם היא מדת אברהם/ל' כנ"ל שהרוצה להחכים ידרים דהיינו יצדד פניו לדרום שהוא ימין. נמצא ע"י שמתפלל במחאת כף מעורר הכ"ח אתוון בחי' כח מעשיו וכו' ובונה במקומו עולם חדש כאברהם שהוא בחי' חכמה ועי"ז מעלה את הכח הזה אל החכמה::

תיקון ו'

מכין מקום בחו"ל שתשרה בו קדושת א"י כאברהם אבינו שגילה את המקום שבו קדושת א"י ועוד ביאור במאמר הנ"ל **אלקי אברהם בעזרו, כי אברהם הוא ראשון להשגת א"י, כדאיתא בזוהר (לך לך דף ע"ח ע"א/מ) תקיל בתקליא^מ עד דאתגליא^מ ליה [מג] כן הקובע מקום**

^לתיקוני זהר דף טח. דבר אחר שימני כחותם, כתיב תתס חסר ו' לרמוז כ"ח ת"ם, כ"ח דא שכינתא עלאה, שהיא כ"ח מ"ה דהיינו כח אלוותו של מילוי למילוי דקס מה, שהוא הכח שקבלה אמו עילאה מן חכמה קס הוא קס מה, ומאמץ נמשך כח זה לז"א כסוד נה"י דבינה הגעסים חב"ד דז"א, ועלה אתמור ועתה יגדל נא כח ה' (נפסוק כתיב כח אלני- והזוהר נקט ה' הכוונה לאחורונה שבקס) והכוונה שמו"א ימשך הכח למלכות הגקולת אלני- לרחם על ישראל ולסלוח חטאתם, ת"ם דא ישראל דלעילא שהוא ז"א, דעל שמייה אתקרי יעקב תם, כמה דאת אמר ויעקב איש תם, ובגין דאיהו דיוקנא דחותם אמת דלעילא, אתמור ביה תתן אמת ליעקב, ומאן דאשתדל באורייתא דאתקרי תורת אמת, דיוקניה חקוקה לעילא בההוא חותם אמת, ומאן דמשקר בה כחורה אס ח"ו עויר על אחת ממלוותיה כאילו אפילו אורייתא לתתא גורם יידיה לז"א שהוא תורה שכתב, הדא הוא דכתיב (דניאל ח') ותשלך אמת ארצה, ובההיא זמנא נפיל דיוקניה וחותמיה תורת הכלל של נשמתו לתתא, ונפיל מזליה קרס נשמתו, ואסתלק ההוא כח מניה הארת הבינה הג"ל המרומזת בכח אלוותו למילוי דמילוי דקס הויה, בההוא זמנא סמא"ל וחיליה דאינון חיוון ובעירין ועופין מסאבין רדפין אבתריה ניתן להם קשות להכשילו צעונות ולהזיקו, הדא הוא דכתיב וילכו בלא כח לפני רודף דהיינו שכוון שנסתלק כח אור הבינה יש קשות לרודף:

אם תב בתיובתא תב ההוא כח אור הבינה לגביה (כי מלת תשובה נטריקון תשוב ה' עילאה אליו להאילו) דאיהי שכינתא עלאה, בההוא זמנא שחזר בתשובה אתקיים ביה ואתן אדם תחתין ולאומים תחת נפשך, מאי "אדם" מי האדם שניתן כופר תחת הכעל תשובה הא אוקמוהו בצרכות סכ: אל תקרי אדם אלא אדם, ו"לאומים" גם הכוונה לאדם כמ"ש ולאום מלאום יאמץ דהיינו שאדם מזרע עשו יהיה פדיון נפשו, בההוא זמנא צביאת הגואל כשייתקיים ולאומים תחת נפשך אומה דישאל יתקפון (ג"א יתגברון) על אומה דעשו, בחילא דהאי כח בהארות אמו שחאיר אז דאתלבש הארת "כח" אמו הג"ל בשבע (שבע רומז למלכות תתאה) תיבין דעובדא דבראשית פסוק ראשון שכתורה הוא ז' תיבות וכה אלוותו, כח אתוון הן כח אמו עלאה שכינתא עלאה, יתלבשו ויתכללו ז' שבע תיבין למלכות תתאה כלילין בשכינתא תתאה ואז שכינתא עלאה ותתאה יקומו לעזרת ישראל בשעת הגאולה:

והאי כ"ח דבינה איהו רזא דכ"ח פרקין דעשר אצבעות כח פקדים רומז לבינה וי' אצבעות לחכמה, דבהון והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל כי משה צה"ת סוד הגוף שבו נאחזות הב' ידים שהם חו"ג וצבוא מוחין לגלות עולמים חג"ת ונעשין חב"ד ועי"ז וגבר ישראל, ובגין דא אוקמוהו זכרונם לברכה כספי דהאי למי נושאים כפים לרום השמים, דצריך האי כח דבינה לסלקא ליה לגבי חכמה, ודא איהו דהיינו החכמה נקרא רום שמים כי הוא למעלה מז"א הגקולת שמים, ואיהו דהיינו חכמה הוא י"וד ק"א ו"א ק"א דשארי בעשר אצבעאן, על האי כח דהיינו שחכמה מעל הכח שהוא צינה, ואיהו חכמה כולל גם את כח הבינה כי היא נטריקון כ"ח מ"ה, והאי כח עליה אתמור ואשר כח בהם לעמוד בהיכל המלך, לעמוד בצלותא דעמידה, בהיכל המלך סתם דא ארנ"י דסליק לחושבן היכל, והאי כ"ח איהו רזא דיקו"ק אלקינ"ו:

^לח מתרצו - לתפלתו

^י דכתיב חסד לאברהם (מיכה ז כ) וחסד זרוע ימין (פתח אליהו) ועיין תורה לא את ט למד מהפסוק שב לימיני (תהלים קי)

^{לז} בבא בתרא דף כה: אמר רבי יצחק הרוצה שיחכים ידרים ושעשיר יצפין וסימניך שלחן בצפון ומנורה בדרום ורבי יהושע בן לוי אמר לעולם ידרים שמתוך שמתחכם מתעשר שנאמר אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד והא רבי יהושע בן לוי אמר שכינה במערב דמצדד אצדודי אמר ליה רבי חנינא לרב אשי כגון אתון דיתביתו בצפונה דא"י אדרימו אדרומי ומנא לן דבבל לצפונה דארץ ישראל קיימא דכתיב מצפון תפתח הרעה על כל יושבי הארץ:

הובא בש"ע סימן צד סעיף ב' ודעת הש"ע שיתפלל לדרום ויצדד למזרח דהיינו ירושלים ולהמ"ב יתפלל למזרח דהיינו ירושלים ויצדד לדרום.

^{לח} ודרום נקרא ימין כי מזרח נקרא קדם ומערב אחר ב"ר כד ד'. שער הפסוקים בראשית ד"ה אי נמי.

^{לט} ועיין לעיל על מאמר חו"ל של בברכות מה שהעתקתי מהבן יהוידע על פי הארז"ל שאברהם רומז לחכמה. וכן ידוע שהספירות מתחלקות לג' קוין ימין שמאל ואמצע ובצד הימין הן חכמה חסד ונצח נמצא שימין דאברהם רומז גם לחכמה.

^מ זוהר לך לך דף עח. זהר (דף עז: אמר רבי אלעזר - ורזא דמלא לך לך) דהא קב"ה יהיב ליה לאברהם רוחא דחכמתא, והוה ידע ומצרך (צנור) סטרי דישובי עלמא ואסתכל בהו היה מצרכו דעתו וחכמתו שידע, כל הכוחות הטבעיים הגמלאים גד' רוחות העולם, כמו אורח המצרכי הטוב מהסוגים, ונכנס והולך להשיג פנימה בקדושה, ואתקל בתיקלא, וידע חילין די ממנן על סטרי ישובא ששקל במשקל עד שידע כל הע' שמים הממונים על העולם וכל גוי עד היכן מגיע חלקו כנגדו צדיקו, וכל כוחות השמים הממונים על כל ישוב, כד מטא לגו נקודה דאמצעייתא דישובא דהיינו א"י שהיא טבור העולם תקיל בתיקלא להשיג לאיזה אומה שייכת ואת חלק הקביע המשמש בה, ולא הוה סליק בידיה כי רק הקב"ה לבדו משפיע בה, אשגח למנדע חילא די ממנא השך הממונה עלה, ולא יכיל לאתדבקא ברעותיה. תקיל כמה זמנין, וחמא דהא מתמן אשתיל כל

לתפלתו במחאת כפים הוא מסלק אחיזת הגויים ממקום בחו"ל ועי"ז הקב"ה עיניו שם ונעשה קדוש בקדושת א"י, הוא כאברהם אבינו שהשיג שהמקום אינו תחת השרים אלא בהשגחת הש"י בעצמו ואחרי שאברהם עשה את שלו אזי עזר לו לגלות היכן א"י, הכי נמי במחאת כפים שמעורר בחי' כח מעשיו ומבטל טענת גולנים אתם ומבטל אחיזת הסט"א מד' אמות של מקום תפלתו האלקים יעזור לו שהמקום ישאב קדושת א"י ::

תיקון ז'

עי"ז מתקן מחשבות זרות, מתקן דייקא ולא אמר מגרש.

וזוה פירוש, מאמר חו"ל (ברכות כו ע"ב) תפילות כנגד תמידין תקנום פשט המאמר הוא שג' תפילות ביום תיקנו אנשי כנסת הגדולה כנגד קרבן התמיד של בקר ושל בין הערביים ותפילת ערבית כנגד אברי התמיד של בין הערבים שעדיין לא נתעכלו עד הלילה/מ"ד. ורבינו דורש שרמוז בדבריהם עיצה להתגבר על המחשבות הזרות שבתפלה, כי תמיד, זה בחינות א"י [מ"ה], כמו שכתוב (דברים יא) תמיד עיני ה' אלקיך בה. היינו, צריך לראות שיתפלל תפלתו באוירא דא"י ע"י מחאת כף בתפילה כנ"ל, היינו תיקון מחשבות זרות שבתפילה^{מ"ו}, שהם בחינות תפלות כנגד דהיינו כנגד התפלות, כנ"ל, תקנום ע"י תמיד, דהיינו על ידי בחינות א"י שנקראת תמיד כנ"ל, כי ע"י מחאת כפים מבטל טענת גולנים אתם ועי"ז מסיר מהמקום שמתפלל את אחיזת הסט"א שממנה המחשבות זרות ::

תיקון ח'

שע"י מחאת כפים נעשה דיבורו על אדמת קדש ששם הנבואה שורה ועי"ז תפלתו שגורה בפיו בחי' נבואה וזוה פירוש (הושע יב) וביד הנביאים אדמה, ביד היינו ע"י הידיים^{מ"ז}, דהיינו ע"י מחאת כף, אזי הנביאים/מ"ח דהיינו הדיבורים נדברים/מ"ט באדמת קודש {זכרי' ב'}/כ"י כי אדמה לשון אדמה/כ"א :

עלמא גילה שסס אבן השתייה שממנה הושחת העולם והיא נקודה אמלעיה של העולם וזה יסוד וכלל כל הגמלא ככל חלקי היסוד, אשגח וצרף ותקל למנדע מי הממונה עליה, וחמא דהא חילא עלאה דעלה הממונה עליה לית ליה שעורא עמיק וסתים, ולא היה כגונוני דסטרי דרגי דישובא אונו דומה כלל לממונים שעל שאר חלקי הישוב, אשגח ותקיל וידע, דהא כמה דמההיא נקודה אמצעיתא דישובא, מניה אשתיל כל עלמא לכל סטרוי, הכי נמי ידע דהא חילא דשרי עליה, מתמן נפקן כל שאר חילין דממנן על כל סטרי עלמא, וכלהו ביה אחידן שכמו שכל חלקי היסוד יאלו מנקודת יסוד זו כך כל הממונים יאלו מהממונה הגדול שעליה וכו' הם אחוים, כדין (בראשית יא לא) ויצאו אתם מאור כשדים ללכת ארצה כנען ורק אחי שידע כל זאת יאלו מאור כסדים הארץ הטמאה בחכמות חילוניות אל הארץ וסכר שדרכו אליה יתגלה לו מהותה ויוכל להכנס אליה. וכיון שלא נתגלה לו המשך עוד אשגח ותקיל וצרף למיקם על ברירא דמלה דההוא אתר, ולא הוה ידע, ולא יכיל למיקם עלה לאתדבקא, כיון דחמא תוקפא דהאי אתר ולא יכיל למיקם עליה, מיד ויבאו עד חרן וישבו שם מאי טעמא דאברהם, אלא דאיהו הוה ידע וצרף, בכל אינון שלטנין מדברי עלמא בכל סטרי דישובא, והוה תקיל וצרף אינון דשלטין בסטרי דישובא, מדברי ככביא ומזליהו, מאן אינון תקיפין אלין על אלין, והוה תקיל כל ישובי דעלמא, (ולא) והוה סליק בידיו, כד מטא להאי אתר, חמא תקיפו דעמיקין, ולא יכיל למיקם ביה כיון דחמא קב"ה אתערותא דיליה ותיאובתא דיליה, מיד אתגלי עליה ואמר ליה לך, למנדע לך ולא תקנא גרמן מארצך מההוא סטרא דישובא דהוית מתדבק ביה, וממולדתך מההוא חכמה דאת משגח ותקיל תולדתא דילך, ורגעא ושעתא וזמנא דאתיילידת ביה, ובההוא כוכבא ובההוא מזלא, ומבית אביך דלא תשגח בביתא דאבוך, ואי אית לך שרשא לאצלחא בעלמא מביתא דאבוך, בגין כך לך לך חכמה דא ומאשגחותא דא. תא חזי דהכי הוא, דהא נפקו מאור כשדים והוה בחרן, אמאי יימא ליה לך לך מארצך וממולדתך, אלא עקרא דמלתא כמה דאתמור, אל הארץ אשר אראך, אראך מה דלא יכילת למיקם עליה, ולא יכילת למנדע חילא דההיא ארעא דאיהו עמיק וסתים:

עוד עומק העניין עיין ע"ח שער מג פ"ב ובתחילת ספר טוב הארץ.

מ"א גם בדפוס ובתורה - בתקליא. ומתירו - בתיקלא כלשון הזהר

מ"ב בתרצו - דאיתגליא

מ"ג לשון הזהר שם - תקיל בתיקלא ולא סליק בידיה וכו' כיון דחמא קודשא בריך הוא אתערותא דיליה ותיאובתא דיליה מיד אתגלי עליה ואמר ליה

מ"ד נראה כיון שתפילות כנגד תמידין נמצא שערבית היא המשך תיקון המנחה. וכן יעקב היה השלמת תיקון יצחק ובמקום אחר הוכחתי שיעקב תיקן ערבית ב"פ וכתבתי שתחילה תיקן מבעוד יום ואח"כ בלילה כי תיקון הערבית היא לגלות אור בחושך והוא המשך תיקון המתקת הדין של המנחה.

מ"ה * עיין שוחר טוב מזור קה

מ"ו מתרצו - שבתפלה

מ"ז מתירו - הידים

מ"ח עיין תורה א' תנינא אות ח' שהשפעת הנבואה גואלת את התפילה מהזולל בה ונ"ל הכוונה שע"י השפעת הנבואה זוכה לאיזה הרגשת דביקות בתפילה וממילא בטל הזולל בה. ואולי אפ"ל שו הכוונה כאן מה שמכנה את התפלה נביאים.

מ"ט לשון נדברים משמע מעצמם נראה שהכוונה למבואר במשנה בברכות לד: אם תפילתי שגורה בפי שהפי' נשלחת בפיו ע"י הקב"ה בבחי' שכינה מדברת מגרונו. והיינו דמבאר בהמשך כאן שדיבור כזה נקרא נביאים וכמבאר שם רבי יהושע בן לוי בגמ' שלמד מהפסוק בורא ניב שפתים. ועיין פרש"י שמות ז' א' לקמן.

נביאים, לשון דיבורי נגין/י פירוש שע"י תפלה במחאת כף נעשה מקום התפלה אדמת קודש ששואב אוירא דא"י כנ"ל :

תיקון ט'

שע"י מחאת כפים מתעורר יד שלישית בחי' משפט המברר בין צדיק ורשע ומתבטל המחלוקת/י¹ וחרב לא תעבור וכו'

גם ע"י מחאת כפים בתפלה **נתבטל הרג ואברון מעולם**² כפי שרומז בהמשך ומבואר יותר בתורה מו לקמן שכל מחלוקת נמשכת מבחי' מחלקת קרח על אהרן/י³, **כי הידים הם בחינות** יד ימין ויד שמאל רמוז בפסוק ויאמר אלקים **יהי אור ויהי אור** דאע"פ שבפשטות הכוונה היא ש"ויהי" הוא ציווי ו"ויהי" השני הוא התקיימות הציווי, עיין בזהר לקמן דמדלא כתיב "ויהי כן" משמע שהוא אור אחר, נמצא שב' פעמים "ויהי" הם שני אורות, אור הגנוז ואור שלנו, ובזהר ובתיקונים נדרש שהן בחי' **ימינא ושמאלא** [נט/ס], **וכתיב (בראשית א') וירא אלקים את האור וכו'** כי טוב, כאן רמוז בחי' אור שלישי כמבואר בזהר הנ"ל, דהיינו תפארת מדת הרחמים שהוא התכללות ימין ושמאל/ס⁴ נמצא שע"י התכללות הידים נעשה בחי' יד שלישית שהיא בחי' האור שעליו נאמר כי טוב, והוא בחי' משה שנאמר בו (שמות ב') **כי טוב הוא** שעל ידו **ויבדל בין האור דא אהרן, ובין החשך דא קרח (תיקונים תיקון ל' דף ע"א ע"ב [סב/ג]) וזה** ע"י מחאת כפים התכללות ימין ושמאל נעשה התעוררות מדת הרחמים

¹ **בקיזור לק"מ** כתב לעיין ט"ז או"ח קב ס"ק ג'. בדיון שאסור לישוב בד"א של המתפלל דהיינו ד"א מכל צד. [העוסק בתורה שלא מתיקוני התפילה גם אסור ויש מתיירין אבל לא בהרהור.] והטור כתב טעם לאיסור כיוון שנראה כמי שלא מקבל עליו עול מלכות שמים. והקשה הט"ז א"כ מדוע בד"א של הקורא ק"ש מותר לישוב ולכן נתן טעם אחר לאיסור והוא כי המקום שהמתפלל עומד אדמת קודש הוא כל זמן שהוא מתפלל לכן צריך לנהוג שם בקדושה יתירה. (עיין לעיל בתחילת התורה העתקנו אותו)

² **מבואר** שמרומז בדברי הנביא זכריה שמקום התפלה הוא אדמת קודש בלשון אדמה לשון דמיון וצ"ע הקשר בין אדמה לאדמה והריצ"ח מד4 ביאר שכל משל הוא בחי' הקרקע שעליו עומד השכל שרוצה לגלות על ידו. דהיינו שכדי לבאר איזה שכל מביא משל כדמיון אותו השכל והמשל הוא הקרקע (בחי' אדמה) להבין על ידו את השכל.

³ בתשכס - זבור

⁴ * רש"י שמות ו' על ואהרן אחיך יהיה נביאך

⁵ **רש"י על שמות ז' א'** - יהיה נביאך - כתרומתו מתורגמן וכן כל לשון נבואה אדם המכריז ומשמיע לעם דברי תוכחות והוא מגזרת (ישעיה נז) ניב שפתים (משלי י) ינוב כחמה ויכל מהתנבאות דשמואל (סי' י) ובלע"ז קוראין לו פרידיג'ר (פרעדיגען):

⁶ **תורה צו** - חרב פתחו רשעים, ופרש רש"י: חרב לשון מלקמה; הינו שנתעורר מחלקת על איזה צדיק.

⁷ **חסר ה'** דלכאורה צ"ל מהעולם.

⁸ **הלשון שם** כל מחלקת נמשכים מבחי' קרח על אהרן. משמע שהמחלוקת היא בגלל שקרח לא רוצה להיות תחת אהרן אלא מעליו וכן מבואר בתקון ל' דף עד. במתוק מדבש שם שהלויים מבחי' דין לכן משרתים את הכהן שהוא חסד להמתיק הדין וקרח שלא רצה להתבטל לכהן התגבר עליו הדין מאד.

⁹ מתוצר - יהי'

¹⁰ וזהר תרומה קסז.

¹¹ **זוהר ח"ב דף קסז**. - ועל רזא דא דהאי אור דדליק ונהיר להאי נר, כתיב ביה באהרן, (במדבר ח ב) בהעלותך את הנרות, בגין דהוא אתי מסטרא דהאי אור. אור דא, כתיב ביה (בראשית א ג) **יהי אור ויהי אור, כיון דאמר יהי אור, אמאי כתיב ויהי אור, דהא בויהי כן סגיא, אלא יהי אור, דא אור קדמאה דאיהו ימינא, ואיהו לקין הימין, ויהי אור, דמימינא נפק שמאלא, ומרזא דימינא נפק שמאלא, ועל דא ויהי אור דא שמאלא**. מכאן דויהי קדמאה דאורייתא בסטרא דשמאלא הוה, ובגין כך לאו איהו סימן ברכה, מאי טעמא, בגין דביה (נ"א דמניה) נפק ההוא חשך דאחשיך אנפי עלמא, וסימנא דא כד אתגלי רזא דעשו ועובדוי, בהאי ויהי הוה, דכתיב (שם כה כז) ויהי עשו איש יודע ציד, אתקיים בויהי איש יודע ציד, לפתאה בני עלמא דלא יהכון בארץ מישר. וירא אלהי"ם את האור כי טוב, דא איהו עמודא דקאים באמצעיתא, וקאים ואחיד בסטרא דא ובסטרא דא, כד הוה שלימו דתלת סטרין, כתיב ביה כי טוב, מה דלא הוה בהני אחרנין, בגין דלא הוה שלימו עד אור תליתאה, דאשלים לכל סטרין, וכיון דאתא תליתאה דא, כדיון אפריש מחלוקת דימינא ושמאלא, דכתיב ויבדל אלהי"ם בין האור ובין החשך.

¹² **בזהר פירשו** שהטוב הוא רחמים התכללות הדין והחסד ולפי' שהן ימין ושמאל נראה לומר דהיינו המבואר לקמן בתורה מו ובתורה מא וקפ שיש ג' דין חג"ת שהן יד הגדולה חסד והחוקה דין והתכללות שתיהן היא יד הרמה רחמים

¹³ * בדפוסים שלנו דף עד, גם מה שכתב לפני כן יהי אור הוא מהתיקונים שם.

¹⁴ **תיקוני זוהר דף עד**. **קם סבא חר פתח ואמר, יהי אור ויהי אור, יהי אור דא ימינא, ויהי אור דא שמאלא, דבכל אתר ויהי איהו לשון צער, ובגין דא ויהי היום דא איהו ראש השנה דאיהו שמאלא, דאיהו דן דינא דכל עלמא, ובגינה אתמר ויהי אור, וירא אלקי"ם את האור כי טוב, דא עמודא דאמצעיתא דאיהו טוב, ויבדל אלקי"ם בין האור ובין החשך, בין האור דא אהרן כהנא שהיה נחמל, ובין החשך דא קרח שהיה נחמל, אמר משה לי אתחזי לאפרשא מחלקת, דאנא איהו דיוקנא דטוב דלעילא, חזא דאתדבק קרח בחשוכא**

שהיא תפארת ומעורר גם מדת היסוד הנקרא שלום (כמבואר שם בתיקונים) כי יסוד ענף התפארת והן תמיד ביחד, וזה **בחינות (ויקרא כו) ונתתי שלום בארץ וחרב לא תעבור בארצכם**^{סד} כי יד השלישית המתעוררת במחאת כפים היא בחי' משפט שעל ידו מתברר בין טוב ורע ועי"ז מתבטל המחלוקת שגורמת להרג וחרב, ונעשה שלום, כי המחלוקת היא רק מערבוב בין טוב ורע ::

תיקון י'

שע"י שמחבר עשר אצבעות הרמוזים בעשר בחי' שמונה שם מעורר כ"ח אתון כנ"ל נעשה מקומו בקדושת א"י ואזי יש לו אלוך כי הדר בחו"ל כמי שאין לו אלוך.

אתם נצבים היום [ס"ה], נצבים היינו עומדים ואמרו חז"ל **אין עמידה אלא תפלה** בגמרא [ברכות ו:]; והמשך הפסוק הנ"ל **לפני ה' אלקיכם** [ס"ו], זה בחינות ארץ ישראל, כי לפני ה' אלקיכם היינו שיש לכם אלוך וזה רק בא"י כמ"ש חז"ל (כתובות קי:)^{סז} **כל הדר בארץ ישראל כמי שיש לו אלקי** [ס"ח], **היינו ע"י מה תזכו שתהא תפילתכם באוירא דארץ ישראל, ראשיכם שבטיכם וכו'** [ס"ט], **ומונה עשר בחינות** [י'] ראשיכם 1, שבטיכם 2, זקניכם 3, ושטריכם 4, כל איש ישראל 5, טפכם 6, נשיכם 7, וגרך 8, מחוטב עציך 9, עד שואב מימין 10, סה"כ עשר, כנגד עשר אצבעות הידים **היינו בחינות מחאת כף** [ע"א] שמחבר ה' אצבעות של יד אחת לה' אצבעות של יד שניה מתחברים הי"ד פרקים ונעשים כ"ח ומתעורר בחי' כח אתון דמעשה בראשית, שהם כח מעשיו הגיד לעמו כח ועי"ז נעשה המקום בקדושת א"י, דהיינו **על ידי מחאת כפיים, אזי התפילה**^{עב} **היא באוירא דארץ ישראל כנ"ל :**

תיקון יא

ע"י מחאת כפים נעשה מתפלל בא"י שהדר בה כמי שיש לו אלוך ועי"ז זוכה לאמונה ומתבטל מחשבות עכו"ם וכפירה שהן כנגד התפלה.

תפילות^{עג} **כנגד תמידין וכו', היינו בחינות א"י, היינו ע"י מחאת כפיים, נתבטל מחשבות עכו"ם** מחשבות כפירה, **כי כל הדר בחוץ לארץ דומה כמי שאין לו אלקי** [ע"ב] דהיינו בחי' כפירה, **וכל הדר בא"י דומה כמי שיש לו אלקי, ועל ידי מחאת כף אזי הוא דר באוירא דא"י, ויש לו אלקי, ונתבטל מחשבות עכו"ם** ע"ז כפירה. **ותפילה היא בחי' אמונה, כמו שכתוב (שמות יז) ויהי ידיו אמונה עד בא השמש, ותרגומו פרישת**^{ע"ד} **בצלו** דהיינו שהתרגום והפירוש של ידי אמונה הוא שהן מורמות פרושות בתפילה. **ונגד אמונה הם הכפירות מחשבות עכו"ם** כמבואר בתורה סב תנינא שכל קלקול אמונה הוא בחי' ע"ז, **ותקונם ע"י תמידין, על ידי ארץ ישראל** שתמיד עיני ה' אלקיך בה, שזוכים לבחי' שלה **ע"י מחאת כף :** עתה מבאר כיצד כל הנ"ל וכיצד זוכה עי"ש לאמונה רמוז בפסוק בישעיה

דסטרא אחרא, ואכחיש עובדא דבראשית, דלא בעא קרנא לאתדבקא בשמאלא נגנולה לקושה דאיהו לוי שמש שרש הלויים שרס תמיד משמש ובעלום כלפי הכהנים ששורשם נחסל ועי"ז הוא קיום העולם וקרנא לא ללה נזק, לכן אמר הקב"ה **הבדלו מתוך העדה הזאת:** ורזא דמלה ויבדל אלקי"ם בין האור ובין החשך, ויקרא אלקי"ם לאור יום ולחשך קרא לילה, שוקא דימינא דהוא אור, דאתמר ויבדל אלקי"ם בין האור איהו שוקא ימינא כהנא, דאתמר ביה נעיונות בימינך נצח, וכמה דנצח אתקשר בימינא, הכי הוד אתקשר בשמאלא, ויהי ערב ויהי בקר יום אחד, ערב דא ערב דיצחק, בקר דא בקר דאברהם, יום אחד עמודא דאמצעייתא וצדיק דחשבינן חר, וליות יום בלא לילה דאיהי שכינתא:

סד מתרלו - בארצכם

סה * דברים כט ט

סו המשך פסוק הנ"ל

סז בתקפא קיא ובתשכט תיקו

סח לשון הגמ' זוהר ח"ב דף עט: דומה כמי שיש לו אלוה

סט המשך פסוק הנ"ל

ע' תמס נפסוק ט ותמס נפסוק י'

ע"י נעשי אצבעות

עב מתרצו - התפלה

עג מתרצו - תפלות

ע"י עיין שיש"ק ח"ה תיו - דר דייקא אכל לדיקוס גרו לא דרו

ע"ה גם בדפוס פרישת, ומתלוי - פרישן [באונקלוס פרישן] ועיין לעיל תורה ז' אות א' ותורה ט אות א' ובתורה כ אות ה ותורה ה תנינא אות א ותורה יס תנינא שלושן רבינו פרישת בכל מקום ובתלוי תיקו פרישן.

וזזהו פירוש (ישעי' סב) והיית עטרת תפארת ביד ה', פי' ע"י יד ה', על ידי מחאת כף, שנתעורר ידיו של הקב"ה כנ"ל שע"י מחאת כף ביד נתעורר כח אתון שמגלות שבידו לתת למי שירצה, עי"ז נתתקן היראה עכו"ם, כי ע"י עכו"ם פוגם בתפארת, כמ"ש (שם מד) שם מתאר הנביא עשיית פסל לע"ז כתבנית איש **כתפארת אדם לשבת בית**, וע"י מחאת כף בתפלה **כשמתקן היראה ע"י שיש לו אלוך**, על ידי זה, נעשה עטרת תפארת, שנתעטר תפארת שמתעטר במקיפי האמונה **בעטרה שעטרה לו אמו {שה"ש ג'}** שזוכה להם ע"י הארת בינה אמא עילאה ששבה אליו כששב בתשובה ::

תיקון יב

מאמר חז"ל תפלות כנגד תמידין מבאר עוד שרמוז בו שע"י תפלה זוכה שיתגלו לו סודות התורה, ונראה כוונתו שגם זה ע"י מחאת כפים כנ"ל שמגרש מחשבות זרות ועי"ז קושר מחשבה לדיבור ועי"ז נעשה כלי לסודות התורה כמבואר בתורה עג.

פירוש אחר. תפילות כנגד תמידין, שתפילות הן כנגד התמידין כי קרבן תמיד הוא כבש רמוז לסודות התורה שנקראים כבשוננו של עולם דהיינו דברים המכוסים, והתפילה היא כנגד זה, כי היא מגלה את המכוסה. פי', שע"י התפלה נתגלה סודות התורה, הנקראים **כבשונא"י של עולם, כבשי דרחמנא [ע"ה]**, כמ"ש (משלי כז) **וכבשים ללבושך**. ע"ט (כשדרז"ל על פסוק זה בחגיגה י"ג [פ]), **דברים שהם כבשוננו של עולם וכו' (ותמידין הם כבשים, כמ"ש (במדבר כח) את הכבש אחד תעשה בבוקר וכו' ודרשו בזהר/פ"א) פסוק זה על סודות התורה (פ"ב) נמצא שתמידין שנגדם תיקנו תפילות הן בחי' סתרי תורה. ועל ידי תפילות נתגלה סודות התורה**, וזה רמוז במאמר חז"ל תפלות כנגד תמידין, כי התמיד הוא כבש בחי' כבשוננו של עולם בחי' סתרי תורה, והתפלה היא כנגד זה, כי היא מגלה את הכבוש ומכוסה, **כמובא בתורה עג/ג"א ותורה טו/פ"ב) על פסוק [פ"ה] כי תעבור במים אתך אני (פ"ב/י"ב) ::**

תיקון יג

ע"י שמתפלל במקום הקדוש בקדושת א"י אזי ניצל ממחשבות זרות שהן בחי' מבול כי בא"י לא היה מבול וזה ע"י צדקה לא"י נכלל בה וכן ע"י מחאת כפים בתפלה

פירוש אחר תפילות כנגד, דהיינו דבר שהוא מונע ומתנגד לתפילה היינו המחשבות זרות שהם כנגד, שהם **מבלבלין תפלתו, ונקראים מבול/פ"ב, שהם מבלבלין את/פ"ב) תפלתו.**

^ע גם בדפוס היראה מתיצו - הרהורי

^{עז} בדפוס ותקפא - כבשונא של עולם. ובתולד ומתולד - כבשוננו

^{עח} ברכות דף י. פרש"י שם סתרים של הקב"ה, כבשי לשון הטמנה. ובוהר רע"מ פנחס רכו. ורנב:

^{עט} ביאור מוהר"ת בתקפא

^פ חגיגה יג. מנין שאין מלמדים מעשה מרכבה, רבי אבהו אמר מהכא כבשים ללבושך - דברים שהם כבשוננו של עולם (פרש"י סתרו של עולם ע"ש) יהיו תחת לבושך.

^{פא} **זוהר ח"ג פנחס רע"מ דף רכו.** - את הכבש האחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים, דאיהו רזא דכבשי דרחמנא, דאוקמוה עלייהו רבנן, גבי כבשי דרחמנא למה לך, אלא מלין דיהון תחות כבשוני דעלמא, יהון מכוסין תחות לבושך, מה לבוש איהו מכסה על גופא, אוף הכי צריך לכסאה רזין דאורייתא, כל שכן רזין דקרבנין, דאינון כגוונא דקריבו דאתתא לגבי בעלה, ומה קריבו דתרווייהו צריך באתכסאי, אוף הכי צריך קרבן לכסאה לון מבני עריין רשיעיא חצופין דלית לון בשת פנים ולא ענוה:

^{פב} עיין זוהר פנחס רכו:

^{פג} **עיין תורה עג** כשיהודי (כל יהודי הוא צדיק שנקרא א) מתפלל ומקשר מחשבתו (דהיינו י') לדיבורו (דהיינו נ') נעשה כלי שהוא "אני" והשפע נשפע בתוכו ולזה הקב"ה מתאוה. ומתקיים כי תעבור המים אתך אני שע"י תפלה כוונה נעשה אני ועי"ז תעבור במים דהיינו יעבור הכסוי ויתגלה סודות התורה שנמשלה למים. ע"ש.

^{פד} **בתורה טו** אות ד' מבואר ש"ע תפלה במסירות נפש יוצא מגבול זוכה לסתרי תורה שהן מעבר לגבול הנגלה והפשט.

^{פה} ישעיהו מג ב'

^{פו} עיין לקמן סימן עג ולעיל סימן טו

^{פז} **עוד אולי** אפ"ל כי תעבור במים היינו תפילה בחי' שפכי כמים לבך ואזי אתך אני היינו הקב"ה היינו פנמיות וסודות התורה

^{פח} עיין תורה קיב ותורה ט אות ג' שעל כן צריך תיבת נח כדי להנצל מהם

ועיין ליקוטי הלכות בית הכנסת ה' כג) נמצא, שעקר קדשת ראש השנה הוא להמשיך קדשת ארץ ישראל פנ"ל. וזהו בחינת גדל ברור וקדשת המחשבה שצריךין בראש השנה כמו שכתב אדונינו, מורנו ורבנו וזכרנו לברכה במקום אחר שבשביל זה צריךין לנסע לצדיקים על ראש השנה כדי לברר ולקדש המחשבה, עין שם (בסימן ריא בלקוטי חלק א). פי ברור וקדשת המחשבה זהו בחינת

ותקונו שיתן צדקה וטוב שיתן הצדקה בשתי ידיו/צ' לארץ ישראל/צ"א, ועל ידי זה הוא נכלל בארץ ישראל/צ"ב, אשר עליה נאמר [צ"ג] ארץ לא גושמה ביום זעם (כשדרז"ל זבחים קיג)/צ"ד שבא"י לא היה מבול, ועל ידי זה הוא ניצול ממחשבות זרות שנקראות מבול. וזה תמידין תקנום, דהיינו שהתמידין הם תיקון לתפילות כנגד, דהיינו לדבר המונע ומתנגד לתפלה, כי תקנום על ידי ארץ ישראל כי בה לא היה מבול, וא"י נקראת תמידין כי השגחת הש"י עליה תמיד שנאמר בה ארץ אשר צ"ה עיני ה' אלקיך בה תמיד ::

תיקון יד

עתה יבאר ש"י שמתפלל במקום הקדוש בקדושת א"י שאוירא מחכים ומסוגלת לתיקון הברית זוכה שנודרך מוחו ע"י תיקון הברית.

גם אוירא דא"י מחכים {ב"ב קנח:} [צ"א] ע"י שעיני הש"י בה תמיד/צ"א, ועל ידי זה נזדכך מוחו היינו מחשבתו/צ"א. וזה פי' (בראשית ט) וראיתיה לזכור ברית עולם פסוק זה נאמר על הקשת בענן שכהש"י רואה אותה נזכר בברית שכרת שלא להביא עוד מבול על הארץ: ורבינו דורש וראיתיה היינו א"י שתמיד עיני הש"י בה, נמצא ש"ע צדקה לא"י ומחאת כף בתפילה מתעורר בחי' וראיתיה בחי' א"י ו- על ידי בחינות ארץ ישראל, על ידי זה נתעורר ונתתקן ברית עולם/צ"א, דהיינו בחינות

התגלות קדשת ארץ ישראל, פי כל בלבולי המחשבות הם בחינת מבול, כמו שכתב אדוננו, מורנו ורבונו זכרונו לברכה בהתורה "אתם נצבים" (בסימן מד ליקוטי הנ"ל), פי מבול לשון בלבול ובארץ ישראל לא היה המבול, אבל איתא שמימי המבול התיזו לשם (פנשמע שיחה זאת מפיו הקדוש). פי עקר בלבולי המחשבות רעות הם בתאות נאוף, רחמנא לצלן, והם עקר בחינת מימי המבול, פי המבול בא על פגם הברית, על השחתת זרע, רחמנא לצלן, שבא על - ידי בלבולי המחשבות והרהורים רעים, רחמנא לצלן, כמו שכתוב (בראשית ו). "כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ". ואפלו שאר מיני בלבולי מחשבות זרות ורעות, הכל נמשך משם מפגם הברית שעל - ידי זה נשחת ונפגם הדעת עד שבאין לכל הבלבולים וערבוני המחשבות שמבלבלים רב בני אדם מאד ומאד ומאד כפאים כל החטאים והפגמים שבועולם, רחמנא לצלן, וכשבבלולי המחשבות מתגברים על האדם, בפרט בלבולים והרהורי נאוף בעצמם, רחמנא לצלן, והו בחינת מבול ממש שרוצים לשטף את האדם ממש ולהאבדו משני עולמות, רחמנא לצלן, כאשר יודע כל אחד את נגעי לבבו ומכאוביו שעובר עליו בענין זה. והכל על - ידי פגם המחשבה.

צ"ע שכאן כשמכנה את התפילה מבול מוסיף את וכידוע את לרבות וצ"ע מה.

צ" הריצ"ח מד:10 הקשה מה הקשר למחאת כף ותירץ עפ"י ספר המידות צדקה כו. יתן לצדקה בשתי ידים, ויהיה תפלתו נשמעת: וביאר עפ"י מהר"ל שכשנותן ביד אזי היד נותנת אבל כשנותן בשתיים זה הוא נותן והיינו מחאת כף כנ"ל שמאחד את הצדדים לבחי' מקום אחד גבוה יותר לעורר בחי' ברצונו נתן לאשר ישר בעיניו כי ישירות הוא רק ע"י עינים

והכוונה לזה בעצמו כי מבואר בתורה ב' אות ה' עקר מחשבות זרות ע"י קלקול המשפט ומשפט הוא בחי' עינים ושם באות ד' למשפט זוכה ע"י צדקה נמצא ע"י צדקה זוכה לבחי' הישר שלא יטה לימין ולא לשמאל אלא הוא בקו הישר בבחי' משפט שהוא בירור האמצע מתוך הצדדים והיינו מחאת כף כנ"ל ולכן נאמר בצדקה המעלים עיניו מן הצדקה דלכאורה מה הקשר לעיניו

וביאר באריכות עניין החילוק בין חו"ג שהם מידות בחי' צדדים ופעולת המידה עצמה אבל רחמים בחי' דעת היינו הקשר העצמי עם המקבל וע"פ זה ביאר הגמ' המפיסו ביא' אע"פ שלא נותן כלום מתברך יותר כי נותן בבחי' רחמים דהיינו את עצמו והוה שח"ג הם א-ל ואלקים אבל רחמים היינו שם העצם שם הוייה.

צ"א עיין תורה עא תנינא גודל החילוק בין צדקה של חו"ל לצדקה לא"י.

צ"ב וכן מפורש בתורה לז אות ד'. יש כאן חידוש שהוא יסוד ש"י נתינה לפלוני אני מתחבר ונכלל עימו. ועיין כעין זה בתורה יו.

צ"ג יחזקאל כב כד

צ"ד זבחים קיג. - אמר מר אמר לו רבי יוחנן והלא כל א"י בדוקה היא במאי קמיפלגי מר סבר ירד מבול לא"י ומר סבר לא ירד אר"ג בר יצחק ושניהם מקרא אחד דרשו בן אדם אמר לה את ארץ לא מטהרה היא לא גושמה ביום זעם רבי יוחנן סבר אתמוהי מתמה קרא א"י מי לא מטהרה את כלום ירדו עליך גשמים ביום זעם

צ"ה כך הגרסא גם בדפ"ר ותלד. ומתלו תוקן כלשון הפסוק - ארץ אשר וכי תמיד עיני ה' אלקיך בה (ועיין לקמן סוף תורה נה דף טד: גם שם בה תמיד כמו כאן אבל בשאר תורות נקט כלשון הפסוק והם י"פ עיני דף נב. נו. קטו. ובתיניא דף י. יח. כו.)

צ"ז תיקון כב דף סד.

צ"ח עיין תורה מ תנינא. כאן רבינו לא מבאר כיצד זוכה לאוירא דא"י ונראה שסומך על דלעיל או מחאת כף או צדקה לא"י.

צ"ח עיין תורה עב תנינא ש"י הסתכלות של הצדיק עליו זוכה למוחין וא"כ כ"ש הסתכלותו לצדיק שלעולם

צ"ט המלכות נקראת עולם וברית עולם רומו לתפילה שעולה ליסוד דו"א ליחוד

עיין קהלת יעקב - ערך עו - עולם מאי עולם דא שכינתא, תרגום עולם עולמא לישנא דעולמא, כדא אמר העלמה פנחס רמ"ב ע"א, ויש לומר כי המלכות יונק מבינה בחינת אהיה, ומועיר בחינת הוי"ה, והוא בחינת אלהים, אהיה הוי"ה אלהים וי"ג אותיות גימטריא עולם, גם עולם עם ד' אותיות והכולל גימטריא אלהים אדני, שהם בחינת מלכות:

תפלה, שהיא **ח"י ברכאן דצלותא**/ק: חי רומז לספירת היסוד בחי' **צדיק חי עלמין** [קא]/קב) שעל ידו עולה התפלה בבחי' מ"ן ליחד את העלמין שהיא המלכות עם זעיר אנפין. וכשיש יחוד אזי משפיע שפע מוחזין למלכות והארת פנים והשגחה ::

שייך לדף הבא נה.

ק:כל זה הענין מתחלת סי' מ"ד עד כאן, מחובר יחד, וכן שמענו רוב דברים אלו בדרוש אחד, אך בכתיבתו הקדושה, חלקם קצת, וכן היה דרכו כמה פעמים, ולא ידעתי טעמו :

^ק **שעל כן** נקראת התפלת עמידה תפלת שמונה עשרה אע"פ שהוסיפו לה ברכה תשע עשרה. כי סוד התפילה הוא חי ברכאן דהיינו שמתקבלת ע"י שעולה ליחוד ליסוד דו"א והיסוד נקרא ח"י.

^{קא} עיין הקדמת התיקונים ב: ותיקון כא דף מו: צדיק חי עלמין כליל חי ברכאן

^{קב} **תיקוני זהר דף ב:** – ובעל כנפים יגיד דבר, דבר דא **צלותא** תפלות ישראל, דמטי לה מעלה אותן מלאך מט"ט עד צדיק חי עלמין יסוד דז"א, שהא כליל ח"י ברכאן דהיינו תפלת עמידה, לכן עד אליו עולה התפילה, דאתמר בהון בחי' צרכות הפסוק וברכות לראש צדיק כי הן עולות עד היסוד שנקרא חי העולמים. וצלותא איהו דבור דרכיבת עליה על מט"ט, ואיהו מט"ט הוא מרכבה לגבה ביומין דחול אכל צצבת הן עולות בעלמון, ודא שכינתא ודא אדנ"י התפלה היא השכינה היא קס אלג"י, קול רכיב בפומוי דא יקו"ק צעוד הדבור צפה נקרא קול והוא ז"א הנקרא הויה, ורזא דדבור היולא בחימוך שפתים הוא המלכות כמ"ש אדנ"י שפתי תפתח וגומר, ואיהו מט"ט מרכבה לתרוייהו נעשה מרכבה לשניהם לקול ודבור כגוונא דא ע"י מט"ט מתיחדים שני השמות הויה אלג"י – יאקדונק"י, והכי סליק מלאך גמט' לא כחושבן תרין שמהן כחדא, ובגין דא אתקרי מלאך שר הפנים כי על ידי התפלות שמעלה מתיחדים פנים צפנים, דעל ידי שליחא דא מתייחדין בשית יומי דחול, אבל ביומא דשבתא לא סלקין תרין שמהן אלין, דאינון עמודא דאמצעיתא ושכינתיה, ולא מתייחדין על ידי שליח של יסוד דז"א, אלא ע"י שפע היסוד עולות התפלות בעלמון לנורך מ"ן ליסוד בצדיק חי עלמין, ועליה על היסוד אתמר כי עוף השמים כי גם היסוד נקרא עוף יולין את הקול שעי"י שפע היסוד מהיסוד עולה הקול, ובהשמך מפרש שהוא קול דק"ש שעי"י המ"ן דק"ש עולה המלכות דרך היסוד להתייחד עם ז"א.

